

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.

Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000,—, pol strani din 1000,—,
četrt strani din 500,—, 1/8 strani
din 250,—, 1/16 strani din 125,—
Mall oglasi vsaka beseda din 1,—

Ponesrečen bliskovit napad na Norveško?

Nemci so ponosni na uspehe bliskovitega prodiranja, s katerim so zasedli Avstrijo, Češkoslovaško in v 18 dneh Poljsko. Načina bliskovitega vojskovanja se Nemčija doslej še ni poslužila na zapadu, ker je ta bojna črta preveč utrjena, zato bi zahteval napad preveč človeških in materialnih žrtev in je uspeh dvomljiv. Vedno tesnejša zavezniška zapora je prisilila Hitlerja, da je pripravil v zadnjem času bliskovito zasedbo številnih nevtralnih skandinavskih držav, katerih sta Nemčijo podpirali z živežem in surovinami.

Dne 9. aprila zjutraj je začela nemška vojska bliskovito prodiranje na sever z izgovorom, da mora prehiteti Anglijo ter Francijo, ki sta baje nameravali zasedbo Danske in Norveške, da še bolj zaostrita blokado Nemčije.

Uspeh bliskovitega prodiranja na Danskem

Bliskoviti vdor nemških motoriziranih oddelkov, letalstva in ladij je žel popoln uspeh na Danskem. Ta najmanjša in glede živila najbogatejša od treh skandinavskih držav ni storila po vojni pod socialistično vlado nič za obrambo. Zanašala se je na svojo strogo nevtralnost in na nenapadalno pogodbo z Nemčijo. Ko je pričela nemška oborožena sila z bliskovitim zasedanjem pod pretvezo »zaščite« napram zaveznikom, se Danci niso upirali in so imeli Nemci povsem lahko delo. Nemci so zasedli v enem dnevu brez boja vso Danoko. Danska vlada se je odločila brez pridržka za nemško »zaščito«. Izdala je na narod proglas s pozivom, da se naj podredi nemškim zahtevam, upusti sleherni odpor in skrbi, da se povsod ohranita red ter mir. Dne 10. aprila je bila na Danskem sestavljena Nemcem naklonjena vlada narodnega sodelovanja, ki šteje 18 članov.

Z zasedbo Danske je dosegla Nemčija dvoje: za nekaj časa se je oskrbela z živili in ustvarila si je zračna in pomorska oporišča za nadaljnje prodiranje proti severu in za letalske napade na Anglijo.

Dogodki ob zasedbi Norveške

Kar je uspelo brez bojov in krvi na Danskem, je naletelo na najostrejši odpor na Norveškem, ki tudi ni bila prav nič pripravljena na nevarnost napada.

Zasedbo Norveške bi naj bila izvedla nemška mornarica, čete in letalstvo. Ta vpad so pripravljale že cele tedne nemške mornariške čete, ki so bile prikrite na nemških prevoznih parnikih. Parniki so se mudili radi prevoza norveške železne rude in drugega blaga iz Rusije dalje časa v norveških pristaniščih in se skrivali v norveških nevtralnih morjih. Nemške prevozne ladje so imele skrito vse potrebno orožje, katerega so se takoj poslužile pri izkrcanju in zasedbi norveških pristanišč. Povelja za izkrcanje in napad so prejele potom radia ter svojih zaupnikov, katere so imeli Nemci po vseh večjih obmorskih mestih na Norveškem. Ti zaupniki so bili v tajnih zvezah z Berlinom.

Kakor glede Danske je vrgla Nemčija tudi vso krivdo zasedbe Norveške na zaveznike, ki

so pripravljali po trditvi nemških voditeljev isto in so jih Nemci s svojo »zaščito« samo prehiteli.

Dne 9. aprila je zahteval nemški poslanik v norveški prestolnici Oslo od tamošnje vlade, da se podvrže Norveška Nemčiji. V primeru odklonitve te zahteve bo vsak odpor zlomljen s silo. To zahtevo je norveška vlada odločno odklonila.

Nato so bile nemške čete izkrcane v Oslu, Kristansundu, Bergenu, Trondhajmu in Narviku na severu.

Istočasno z izkrcavanjem so postavili Nemci v Oslu po svoječasnem zgledu Rusije na Finskem svojo vlado pod vodstvom norveškega narodnega socialista Kvislinga. Ta vlada je bila 13. aprila že v popolnem razsulu, ker jo

je zapustilo šest najvadnejših Kvislingovih tovarišev.

Prava norveška vlada in kralj sta se preselila iz Osla bolj proti severu v Hamar in od tam po nekaj dneh v kraj blizu švedske meje. Norveški kralj je štirikrat za las ušel smrti od zračnih bomb, s katerimi so ga zasledovali na pobegu nemški letalci. Kralju so predlagali, naj se začasno umakne v inozemstvo, kar pa je odločno odklonil in izjavil, da hoče do zadnjega ostati pri svojem narodu.

Kakor hitro je pričela Nemčija napram Norveški s silo, sta ji sporočili Anglija in Francija, da jo vzameta v zaščito in ji pošljeta znatno pomoč v bojnih ladjah ter letalih.

Norveška vlada s kraljem je odredila mobilizacijo in oborožen odpor do zadnjega.

Največja pomorska bitka in izgube na obeh straneh

Zavezniki so bili že 9. aprila v norveških vodah in je pričela vojna izkrcanju nemških čet v omenjenih norveških pristaniščih v zgodovini največja pomorska bitka na razdalji 700 km. Angleži in Francozi so pričeli s 150 mornariškimi edinicami in 600 letali s sodelovanjem norveške mornarice s 100 nemškimi ladjami in letalstvom najsrdečjšo bitko, ki je prinesla zaveznikom v enem tednu zmago.

Natančni podatki iz te pomorske bitke še niso znani. Zastopnik angleške mornarice je izjavil 14. aprila časnikarjem, da je izgubila nemška mornarica od pričetka vojne do danes (torej po tej največji bitki) dobro polovico svojih vojnih ladij, in sicer 68.

V zvezi s to izjavo so objavili Angleži dne 14. aprila podrobnejši pregled nemških pomorskih izgub. Ta pregled pravi:

Od 5 velikih vojnih ladij, 2 bojnih križark in 3 oklopnice so Nemci izgubili po norveških službenih ugotovitvah bojno križarko »Gneisenau«, ki so jo potopile norveške obalne baterije v Oslskem fjordu (zalivu) in verjetno tudi »Scharnhorst«, ki je s preparamim oklepom pred dnevi izginila v snemžnem viharju na Severnem morju. Od oklopnice je bil potopljen »Admiral Graf von Spee« ob obali Južne Amerike. Najnovejša poročila pravijo, da je bila torpedirana tudi oklopnica »Admiral von Scheer«.

Ob pričetku vojne je imela Nemčija 8 križark, od katerih so bile 4 gotovo uničene.

Od 24 nemških rušilcev je bilo samo v preteklem tednu potopljenih 8, a poleg teh še nadaljnji 4.

Usoda na Norveškem izkrcanih čet

Nemški na Norveškem izkrcani odredi so bili 13. aprila od hitro mobiliziranih Norvežanov obkoljeni in njihovo prodiranje ter napredovanje ustavljeno. Norveška vojska je spustila povsod v zrak mostove, razrušila ceste ter železniške proge. Norveške čete so uničile v Oslu elektrarno in odrezale vse brzojavne in telefonske zveze norveške prestolni-

ce z notranjostjo države in z zunanjim svetom. Nemškim posadkam v norveških pristaniščih je bila zgoraj omenjenega dne onemogočena vsaka pomoč po morju ter tudi pokopnem preko Švedske. — Angleži so zavzeli od Nemcev zasedeno luko in mesto Narvik na severu in so izkrcali na več točkah na Norveškem mornariške čete in aktivno vojsko.

Od 65 podmornic pa je bilo po ugotovitvah angleških službenih poročilih potopljenih 40. Na ta način je Nemčija izgubila najmanj dve petini svojih velikih vojnih ladij, polovico svojih križark, dobro tretjino svojih rušilcev in skoraj dve tretjini podmornic.

Premoč angleške vojne mornarice postaja tako dan za dnem večja. Velika Britanija je imela ob pričetku vojne 15 velikih vojnih ladij, potopljen je »Royal Oak«, »Rodney« in »Renown« sta samo lažje poškodovana. Potopljen je tudi »Ironduke«, ki pa je bil že izločen iz vojne mornarice. Tako je Angliji ostalo še 14 velikih vojnih ladij in v kratkem se jim bo pridružilo pet novih. Razmerje med angleškimi in nemškimi velikimi vojnimi ladjami je 14:3.

Velika Britanija je imela ob pričetku 58 lažjih in težjih križark, izmed katerih nobene ni izgubila. Razmerje je sedaj 58:4.

Izmed 179 rušilcev je angleška bojna mornarica doslej izgubila 9, razmerje je 170:16.

Od 57 podmornic je Anglija doslej izgubila 3, tako da jih ima še 54. Nemčija jih ima še približno 25. Potem takem so tudi že angleške podmornice v premoči napram nemškim, čeprav je bilo razmerje med njimi ob pričetku vojne obratno.

Če pa se vračunajo tudi ostale nemške izgube, ki so bile v službenih poročilih označene za verjetne, tedaj je Nemčiji preostalo: 1 bojna ladja, 1—2 oklopnici križarki, 1 težka križarka, 1 lažja križarka, 12 rušilcev in nedoločeno število podmornic, ki pa je vsekakor manjše od 25.

Utrjene državne meje

Znani pregovor pravi: »Nič novega ni pod soncem.« Maginotova utrdbena črta, ki varuje vzhodno mejo Francije proti Nemčiji, je vzbudila občudovanje sveta, ki ga je bil deležen tudi njen vis-a-vis na nemški strani: Siegfriedova utrdbena črta. Kaj povsem novega pa ti črti nista. Nekaj sličnega so imeli že Kitajci nekako pred 3500 leti. Sredi drugega tisočletja pred Kristusom so namreč začeli Kitajci utrjevati severno mejo svojega državnega ozemlja. S severa so prodirala nomadska (pastirska) plemena na kitajsko ozemlje ter so tamkaj ropala, kar se je uropati dalo. Tako se dogaja tudi danes in zato tudi v tem oziru velja: »Nič novega pod soncem.« Kitajci bi bili morali imeti na meji močno oboroženo silo, ki bi naj odbijala napade divjaških plemen. V svoji veliki praktičnosti pa so si stari Kitajci pomagali s tem, da so na meji napravili utrdbe. Iz početka so te utrdbe bile zemski nasipi. Vedno bolj pa so se izpopolnjevale. Naposled so dobile obliko svetovno znanega kitajskega zida, čigar ostanki so še danes ohranjeni. Ta zid je bil 2500 kilometrov dolg, 16 metrov visok in povprečno 7 metrov debel. Iznad zidu so se dvigali v presledkih dve nadstropji visoki stolpi, prav tako so bila napravljena v presledkih tudi vrata. Kitajski zid je v polni meri izvršil nalogo, radi katere je bil postavljen. Prihranil je Kitajski ogromno število človeških življenj, ki bi bila izgubljena v obrambi zoper napade nenasičnih roparskih plemen, ter rešil Kitajsko pred uničenjem.

Misel utrdbenih naprav, ki izvira iz obrambnega nagona človeka, se da zgodovinsko zasledovati pri vseh narodih. Istočasno kot Kitajci so tudi stari Asirci, ki so prebivali v Mezopotamiji (v medrečju svetopisemskih rek Evfrata in Tigrisa), gradili močne utrdbe, obstoječe iz okopov, nasipov in stolpov. Mojstri v grajenju utrdbenih naprav so bili Rimljani, ki so bili odlični vojaški narod. Slavni rimski vojskovodja in državnik Julij Cezar († leta 44. pred Kristusom) je izumil takšno gradnjo vojaškega tabora, kamor so

se rimske legije umaknile v primeru nevarnosti in tudi prezimile, da je bil skoro nezavzet. Ta vzorec je ostal merodajen do srednjega veka. V tej dobi so si tudi vitezi zgradili svoje gradove po visokih, skoraj nedostopnih krajih. Če stojimo danes pred razvalinami teh gradov, zdrkne mnogoteremu preko ustnic vprašanje: »Čemu so si zgradili gradove na takšnih višinah? Saj vendar tukaj radi vetra in vihre ni bilo prijetno stanovati.« Takrat ni šlo za prijetnost, marveč za varnost. Ti gradovi so bili zidani iz debelih zidov, zavarovani z jarki in dviznimi mostovi. V teh bivališčih je bila gospoda varna pred sovražniki. Ko so se potem razvila mesta, so se zavarovala z zidovi, širokimi do 3 metre in visokimi do 10 metrov, iznad katerih so se dvigali do 20 metrov visoki obrambni stolpi, pred zidom pa so bili izkopani jarki. Tudi Maribor je imel tak obrambni zid, čigar obrambni stolpi so še ohranjeni.

Moderno orožje je spremenilo tehniko grajenja utrdb, ni pa takšne utrdbe storilo nepotrebne. V svetovni vojni so igrale veliko vlogo belgijske utrdbe, zlasti pa francoska utrdba Verdun. Borbe okoli te trdnjave so bile najbolj krvave v svetovni vojni ter so stale življenje stotisočev vojakov. Trdnjava pa je v polni meri izpolnila svojo nalogo: zadržala je prodiranje sovražnega vojaštva. Geslo, ki ga je izdal sloveči poveljnik te trdnjave maršal Petain: »Ne bodo prodrli (namreč Nemci)«, se je povsem uresničilo. Zato je to geslo zabeleženo na označkah francoskih čet, ki so v sedanji vojni zasedle Maginotovo črto. To je ogromna vrsta utrdb, zapirajoča vzhodno mejo Francije proti napadu Nemčije. Zgrajena je bila na pobudo francoskega ministra Andreja Maginota († 1. 1932.), ki se je bil udeležil svetovne vojne ter bil hudo ranjen, da si je komaj rešil življenje. Da bi Francijo obvaroval nesreče, da bi zopet izgubila toliko svoje dragocene ljudske krvi kot med svetovno vojno, je sprožil idejo utrdbene črte, ki bo za sovražnika neprehodna. Proti njej je narodno-socialistična vlada

v Nemčiji zgradila Siegfriedovo črto, ki je bila dograjena malo pred izbruhom sedanje vojne. V teh dveh črtah si oba sovražnika stojita nasproti kot dva leva, ki si rjoveč kažeta zobe iz močnih kletk, v kateri sta zaprta.

Zgled Francije je nagnil male narode, da so začeli z obmejnimi utrdbami zasigurati svojo varnost in neodvisnost. Vodilo jih je prepričanje: Bolje davek v denarju kot davek krvi. Finci so zgradili svojo Mannerheimovo črto, ki je dolgo časa kljubovala ruski sovjetski premoči ter bi morda tudi vzdržala napade, če bi bila opremljena s tako močnimi topovi, kot jih je imela sovjetska armada, in če bi Finci razpolagali s potrebnim številom letal. Ruski sovjeti so se iz lastne skušnje prepričali, kaj pomenja močna utrdbena črta, in zato so začeli namesto Mannerheimove črte graditi svojo — Vorošilovo — črto, v Aziji pa proti Mandžukuo (mandžurski državi) Stalinovo črto. Poljaki so storili veliko napako, da niso svoje meje zavarovali z utrdbami. Ako bi zgradili primerne obmejne utrdbe, bi se bili v septembru lanskega leta premočnemu sovražniku uspešneje in dalje ustavljali. Danci so pred tednom dni preizkusili, kakšna je usoda države, ki je brez utrjene meje in ki razpolaga z dvema divizijama oborožene sile. Druge male države pa so pokazale večjo energijo v obrambni pripravi svoje države in njene varnosti. Belgijci so zgradili Albertovo črto. Nizozemci hočejo poleg utrdbenih naprav, ki so jih zgradili, uporabiti tudi svoje vodovje, da s poplavo ozemlja onemogočijo ali vsaj zavrejo sovražni napad. Romuni so zgradili svojo Karlovo črto. Grki so te dni dovršili svojo Metaksasovo črto, ki so jo gradili pet let in ki razpolaga s 3000 utrdbami. Vsaka mala država mora — to sedanje mednarodne razmere brezpogojno zahtevajo — storiti vse, kar je potrebno za obrambo svoje eksistence in njene neodvisnosti. Eden izmed najvažnejših pogojev, ki mora biti v sedanji dobi izpolnjen, je utrditev državne meje.

Kmet in ostali poklici v Sloveniji

Važnost kmečkega stanu prihaja v današnjih razburljivih časih do najbolj vidnega izraza, kajti baš v kmečkem stanu se nahaja vir narodne moči in odpora v gospodarskem in nacionalnem oziru. Mnogi temu dejstvu oporekajo s pripombo, da kmečki stan že z ozirom na številnost, še bolj pa na gospodarski položaj ne zavzema v narodnem življenju tistega mesta, ki smo ga v prvem stavku navedli. Radi tega stališča se nam zdi potrebno, da to vprašanje razširimo, naslanjajoč se pri tem na uradne številke, zbrane v knjigi »Gospodarska struktura Slovenije«. Ti podatki so se zbrali na podlagi ljudskega štetja. V prvi vrsti nas zanima

delež kmečkega prebivalstva,

ki znaša še vedno 60.35% celokupnega prebivalstva Slovenije. Področja, kjer prevladuje kmečki stan (70%) in kjer upravičeno lahko govorimo o Slovencih kot kmečkem stanu, so na vzhodu in jugovzhodu Slovenije. Sem spada Prekmurje, Slovenske gorice, Kobansko, večji spodnji del Dravskega polja, Haloze, vse porečje Dravinje z južnovzhodno stranjo Pohorja, Mislinjska dolina pa ves hriboviti pas med celjsko kotlino in Mislinjsko, odnosno šaleško dolino na eni strani ter ljubljansko kotlino na drugi strani. Proti jugu prevladuje kmečki stan v vsem predelu med Savinjo, Voglajno, Savo in Sotlo, po ogromni večini tudi po vsem Dolenjskem z Belo Krajino, prav močno tudi še na Kočevskem, okrog

Ribnice in na bloški planoti vse do Ljubljanskega barja. V teh kmečkih predelih stopajo v ospredje izključno kmečka področja z nad 90% kmečkega stanu. Taki predeli so Prekmurje, Slovenske gorice, Dravsko polje, Haloze z nadaljevanjem ob Dravinji, vzhodno Pohorje, Sotelsko ter Bela Krajina. Kmečka področja s krepkim obrtnim deležem so v porečju zgornje Savinje, večina gorenjskega kmečkega podeželja, gozdnata Notranjska in do neke mere Kočevsko.

V industriji in obrti

je zaposlenega okrog 19.49% prebivalstva, od žagarstva in lesne industrije živi 3.43% prebivalstva, od kovinske obrti 3.65%, v tekstilni industriji okrog 1.37%, v rudarstvu 2.4%, v prometu je pa zaposlenih okrog 3.96% prebivalstva. Izrazito industrijska področja so Jesenice, Kranj, Domžale, Kamnik; rudarska področja so Trbovlje, Mežiška dolina. Obrtno-industrijske okolice so okrog Ljubljane, Celja in Maribora. Gorska področja so severno Pohorje in Karavanke.

Gospodarska različnost

Slovenije je torej zelo velika, kar nam pove že gornji površni pregled zaposlenosti v Sloveniji. Na tako malem prostoru malokje najdemo toliko razlik v gospodarstvu. Zato je zelo težko podajati smernice za izboljšanje življenjskih prilik našega ljudstva. Zelo veliko število je tudi takih, ki so po imenu sicer

kmetje, toda žive vendarle od industrije, rudarstva ali obrti, in je v tem oziru zelo težko določiti, kam se naj ti ljudje uvrste.

Povezanost kmečkega stanu z ostalimi poklici

Pri toliki različnosti prebivalstva v Sloveniji ni mogoče ločiti kmečkega stanu od drugih poklicev, kot to mnogi mislijo, kajti kmečki stan je na druge stanove in poklice vezan s tisočermi vezmi, in obratno. Vez med kmečkim stanom in ostalimi stanovi je pa v glavnem v neusahljivem viru svojega dotoka kmečkega stanu v druge poklice in stanove, ki sprejemajo odvišek kmečkega prebivalstva ter se ob njem prerajajo in pomlajujejo. Vez, ki veže kmečki stan z drugimi stanovi in poklici, ni torej samo v gospodarskih koristih, ampak predvsem v krvi in srcu. Ta vez bo vedno ostala in bo vsak poskus ločiti kmečki stan od drugih stanov brezuspešen.

Nauk za kmečki stan

ob koncu tega našega pregleda je, da se v polni meri zaveda svoje pomembnosti (že z ozirom na število) v slovenskem narodnem telesu in da temu primerno povsod uveljavi svojo voljo. Prav posebno je to potrebno v krajih, kjer prevladuje kmečko prebivalstvo. Tu naj občina pa tudi okrajna glavarstva uravnajo vse svoje delo tako, da bo v polni prid kmečkemu ljudstvu. Možnost uveljaviti to načelo imajo (posebno na občini) tudi kmetje sami, za kar je pa potrebna sloga in

gospodarska povezanost v zadrukah. Da je gospodarsko stanje v nekaterih krajih tako slabo, so si dostikrat krivi kmetje sami, ki se za vsako malenkost grizejo in sovražijo med seboj, namesto da bi se združili, predvsem na gospodarskem polju, od česar bi imeli korist vsi. Ljudje so še vedno mnenja, da jim mora ob vsaki priliki priti oblast na pomoč in se izživljajo ter zanašajo samo na prošnje ter podpore, namesto da bi segli po prvi in najuspešnejši samopomoči. S tem bodo pri drugih stanovih in poklicih vzbudili tudi

spoštovanje do kmečkega stanu,

ki še vedno tvori hrbtnico slovenskega naroda. Zaman bodo kmetje govorili o potrebi spoštovanja kmečkega stanu, dokler ne bodo tega spoštovanja z delom in združnim zgle-

dom vzbudili sami. Če ne bo prave ljubezni in združnega duha med nami, bodo drugi stanovni in poklici vedno s prezirom gledali na kmečki stan. Vedno se bodo ponašali primeri, ko bo kmečki sin, postavljen na višje mesto, v svoji nadutosti od podrejenih kmečkih ljudi zahteval, da ga nazivajo z velespoštovani itd. Zdravilo zoper take pojave je pa le globoka kmečka samozavest, sloneča na pravilni kmečki vzgoji v domači hiši, domači vasi in domači občini. Zato kmečki stan spoznaj samega sebe, zavedaj se važnosti, ki jo igraš v slovenskem narodnem občestvu, spuščaj sam sebe pa te bodo spoštovali tudi drugi. Dokler se bo pa kmet sam zaničeval, hodil upognjene glave in hrbta pred drugimi stanovni, se bo zaman skliceval na važnost svojega stanu!

Po Jugoslaviji

Grško katoliški škof umrl. Srčni kapi je podlegel v noči na 14. april ob priliki kanonskega obiskovanja v Mrzlem polju grško-katoliški škof v Križevcih pri Zagrebu g. dr. Dionizij Nyaradi. Rajni se je rodil leta 1874. Bil je eden najbolj sposobnih škofov, povsod priljubljen in je ob vsaki količkaj slovesni priliki rad zahajal med Slovence. Smrt priljubljenega škofa je hudo zadela grško-katoliško cerkev v Jugoslaviji in v Podkarpatski Rusiji. Velikemu vladiki ostani ohranjen časten in hvaležen spomin!

SDS proti JNS. Voditelji JNS se v Beogradu in Zagrebu mnogo trudijo, da bi se čim bolj približali SDS (Samostojni demokratiški stranki), ki je sedaj na vladi, ter da bi dosegli njeno podporo. Pri tem jih ne vodi ljubezen do pravih demokratičnih načel, ki so tuja eni kakor drugi stranki, marveč želja po vladi. SDS je že v srečnem položaju, da se udeležuje blagodatni vladine stranke, JNS pa mora še vedno čakati v predsobju, kakor stazozakonske duše v predpeklju. V Sloveniji pa je razmerje med SDS in JNS povsem drugačno. Snujoča se SDS v Sloveniji ostro strelja na prvake JNS, da bi slovenski liberalizem rešila njihovega zgrešenega in škodljivega vodstva. Slovensko ljudstvo od strani opazuje spor med laži-svobodoumno in naprednjaško gospodo, v katero nima nobenega zapanja, pa naj koraka pod starim JNS benderom ali pa se zbira pod novo SDS zastavo.

Katoliška mladina proti komunistom. Poziv našega narodnega voditelja dr. Korošca na borbo zoper komuniste in framasone ni ostal glas vpijočega v puščavi. V prve vrste tega

boja so se postavili naši katoliški vseučiliščniki. Katoliška akademska mladina je priredila na vseučilišču v Ljubljani protestno zborovanje zoper neko »mirovno« zborovanje vseučiliščnikov v Beogradu, ki je bilo samo krinka za uredničenje težnj levičarskega (svobodomiselnega in komunističnega) dela dijaštva. Naši slovenski katoliški akademiki hočejo svojo akcijo zoper framasone in komuniste, ki jih smatrajo za največje svoražnike naroda in države, smotrno nadaljevati. Zato so na sestanku Akademske zveze v Ljubljani 12. aprila storili primerne sklepe in sestavili akcijski odbor, ki sestoji iz naslednjih

Občinske volitve baje na vidiku

Pravimo »baje«, ker vlada se o tej stvari še ni izjavila. O volitvah v občine se sedaj dosti razpravlja v naši politični javnosti. Ugiba se, katere volitve pridejo prve na vrsto. Za volitve v narodno skupščino še ni prišel čas, ker še ni vprašanje notranje državne preureditve vsestransko rešeno. Saborske volitve samo na Hrvatskem bi se mogle smatrati kot nekaj izraz neenakopravnosti državljanov. Torej bi bile za vse ozemlje države možne edino občinske volitve. Preden pa se te volitve razpišejo, se mora vlada odločiti, po katerem volilnem redu se bodo vršile občinske volitve: ali po starem občinskem zakonu, ki predvideva javno glasovanje, ali pa bo ta zakon spremenjen v smislu tajnega glasovanja in proporcijne razdelitve mandatov. Odločitev o tem še ni padla.

Kar se dostaje Hrvatske, so uradni list banovine Hrvatske »Narodne novine« objavile banovo uredbo o spremembi in o izpopolnitvi zakona o občinah. Sprememba se nanaša na razdelitev mandatov občinskih odbornikov. Doslej je veljalo to: tista kandidatna lista, ki je dobila pri volitvah relativno večino, je takoj prejela dve tretjini občinskih odbornikov. Odslej pa bo tako: tista kandidatna lista, ki je dobila večino glasov, dobi tretjino mandatov, ostali dve tretjini pa se razdelita na vse kandidatne liste po D'Hontovem sistemu. Za župana in podžupana, ki se volita na prvi seji novega občinskega odbora, ni potrebno, da sta člana občinskega odbora. S to uredbo je hkrati pooblaščen ban, da lahko v roku enega leta izvede prekomasacijo občin. Prej menda občinskih volitev ne bo.

Petrolejke na Dunaju.

Čim je izbruhnila vojna, je v Nemčiji povpraševanje po električnih žepnih svetilkah silno naraslo. Odkar so na Dunaju spet uvedli popolno zatemanje, je tudi tam narasla potreba po takšnih svetilkah. A ker grede električne žepne svetilke in baterije v prvi vrsti za potrebe vojske in policije ter tudi proizvodnja ni tako urejena, da bi mogla zmagovati povečano povpraševanje, civilnim osebam baterij sploh več ne prodajajo. Iz tega razloga so začeli Dunajčani zlasti v trgovinah in skladiščih uporabljati druga premična svetila, ki svetijo predvsem s petrolejem in svečami. Tudi na cestah se pojavljajo spet svetilke s svečami in majhnimi petrolejkami. Ponoči je videti mnogo

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

15

Nataša je ob vstopu v sobo zagledala šestorico boljševiških delavcev. Sedeli so za mizo. Vsak je imel pred seboj steklenico vina. Steklenice so bile že na pol prazne. Vino je delavce precej ogrelo. Trije so že kazali tisto hrupno veselje, ki je last na pol pijanih ljudi.

Delavci so bili tako zatopljeni v popivanje, da niso opazili Nataše, ko je šla skozi sobo v kuhinjo, v kateri je bila Karina.

Starka je za delavce pripravljala južino. Na krožnik, ki je bil poln olja in kisa, je dajala boljševiške konzerve.

Karanzin je po Šubinovem ukazu pred eno uro prinesel več konzerv in hleb kruha ter je Karini naročil, naj pripravi tovarišem delavcem malico. Šubin se je hotel prikupiti sodrugom iz Jaske, zato je skrbel za njihove želodce. Poslal jim je tudi šest steklenic vina s Krima, ki so si ga rdečkarji že pred malico privoščili.

Karina je Natašo z veseljem sprejela, ker je potrebovala pomoči. Ko je pripravila malico za tovariše delavce, ji je rekla:

»Nesi v sobo južino! Potem pa bova obe nesli južino našim ljudem, ki so na dvorišču.«

Nataša je prej pri prehodu skozi sobo opazila, da so delavci pijani, zaradi tega jo je Karinina želja vznemirila. Pijanih rdečkarjev se je bala, a v kljub temu ni ugovarjala. Molče je vzela podstavek in šla v sobo.

Sodrugji so z veselimi vzkliki sprejeli bogato naložen podstavek, ki ga je Nataša nesla proti mizi. Iz oči jim je sijala požrešnost. V tej komunistični družbi res ni moglo biti drugega veselja, kakor veselje, ki sta ga nudila dobra jed in pijača. Eden izmed njih, človeče rdečih las, pegastega obraza, malih zvijačnih oči, pa je imel drugo poželjenje. Zdela se je, da se zelo zanima za Natašo. Ko se je deklica ravno poleg njega sklonila na mizo, da bi odložila podstavek, jo je pograbil okrog pasu.

Nataša je vzdrhtela in jezno vzkliknila:

»Pusti me pri miru!«

»He, he, he! Lepa deklica!« se je zarežal rdečelasec. »Komunistični delavec ti izkazuje čast, če te objame, a ti se jeziš!«

Nataša ni odgovorila. Zbrala je moči in se s silo iztrgala iz rdečkarjevega objema. Potem je naglo zbežala v kuhinjo.

Delavci so prasili v smeh. Rogali so se rdečelascu zaradi neuspeha.

»Ivan, nimaš sreče!« ga je posmehljivo potrepjal po rami sosed.

Zoper glavobol

pomagata 1-2

ASPIRIN

tableti

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino-le „Bayer“jev Aspirin.

Obj. reg. pod 5 br. 37692 od 22. XII. 1939.

društev: »Danica«, »Zarja«, »Savica«, »Cirilsko društvo«, »Straža«, »Kladivo«.

Novice iz domačih krajev

Novi opat samostana trapistov v Rajhenburgu. Dosedanji rajhenburški opat o. Placid Epalle se je odpovedal mestu predstojnika samostana trapistov v Rajhenburgu in je ostal v Franciji, kamor se je napotil lani avgusta, da prisostvuje kakor vsako leto generalnemu kapitlju v Citeaux. Ker je kmalu za tem izbruhnila vojna, je bil tudi kapitelj odložen na nedoločen čas. Dne 20. marca je prejel samostan v Rajhenburgu od opata Epalla pismo, da se odpoveduje opatovanju in bo ostal v Franciji. O. Epalle se je rodil v Franciji leta 1876. Kot 13 leten deček je stopil v samostan trapistov v Rajhenburgu, kjer je bil pozneje 30 let predstojnik. — Dne 6. aprila so izvolili rajhenburški trapisti za predstojnika in opata g. o. Pija Novak. Novi opat se je rodil v trgu Kozje 2. oktobra 1899.

Duhovniške vesti. Umeščen je bil za župnika v Bučah g. Jurij Pribožič, provizor istotam. — Postavljeni so bili: za provizorja v Črnečah g. Alojzij Drvodl, vikar-pomočnik istotam; za sprovizorja na Pernicah g. Fr. Šmon, provizor na Ojstrici. — Nastavljeni so bili gg.: Jurčak Martin, salezijanski duhovnik na Radni, za II. kaplana v Sevnici ob Dravi; Drevenšek Franc, semeniški duhovnik, za kaplana v Starem trgu; Erjavec Franc, semeniški duhovnik, za kaplana v Rušah; p. Marko Fišer, kapucin, za I. kaplana v Studencih pri Mariboru. — Prestavljeni so bili sledeči gg. kaplani: Videčnik Viljem iz Trbovelj v Artiče z delokrogom III. kaplana v Rajhenburgu; Volasko Adolf iz Rajhenburga v Trbovlje; Zver Štefan iz Konjic v Črensove; Škraban Janez iz Murske Sobote na Ljubno; Rous Matija iz Črensovcv v Mursko Soboto. — Upokojen je bil g. Rozman Jožef, župnik v Črnečah. — Dopust se je dovolil g. Slana Francu, provizorju na Pernicah.

Delavec hudo ponesrečil. Pri novi stavbi v Krekovi ulici v Mariboru se je zgodila v minulem tednu huda nesreča. Pri kopanju temeljev je bil zaposlen med drugimi tudi 41 letni pomožni delavec Peter Lešnik. Nenadoma se je utrgala zemlja in ga podsula. Reveža so prepeljali v bolnišnico z zlomljeno desno roko in poškodovano hrbtenico.

Gonilno jermenje povzročilo delavcu hude poškodbe. V železarni na Muti je zadela zelo huda nesreča 26 letnega delavca Jožefa Bevca od Sv. Križa pri Litiji. Med delom ga je zagrabilo gonilno jermenje in ga pognalo na tla. Pri padcu si je zlomil obe nogi in hudo poškodoval na glavi. Bevca so prepeljali v slovenjgraško bolnišnico.

Mura zahtevala smrtno žrtev. Občina Gor. Radgona je poslala voznika Franca Veberiča iz Črešnjevcev v Soboto po občinsko revo 66 letno viničarko Terezijo Klobasa, da jo pripelje iz tamošnje bolnišnice v pristojno občino. Ko je prispel z revo do broda v Petanjicah, ki obratuje, ker novi most še ni dograjen, se je konj splašil in potisnil voz po mostičku, da je padel v Muro. Konja in voz je deroča Mura zanesla na drugi breg, stara ženica pa je utonila.

Dva hudo ponesrečena se zatekla v celjsko bolnišnico. Antona Podbregarja, 38 letnega posestnikovega sina iz Ojstriške vasi pri Sv. Juriju ob Taboru, je brenil konj in mu zlomil desno nogo v kolenu. — 39 letni posestnik Miha Oblak iz Harja pri Laškem je nakladal steljo. Voz se je prevrnil nanj in mu zlomil desno nogo v gležnju. Poškodovanca sta se zatekla po zdravniško pomoč v celjsko bolnišnico.

Družinski oče utonil na povratku iz vinske kleti. Posestnik Jožef Šenica iz Meniške vasi pri Toplicah na Dolenjskem je šel v svoj vinograd v Straži. Na povratku je radi gumijastih čevljev na opolzki cesti spodrsnil, padel v Krko in utonil. Ker je nosil v košu na hrbtu več steklenic vina, ga je teža potegnila na dno vode. Rajni je zapustil sedem otrok, od katerih so štirje nepreskrbljeni.

Vendar enkrat! Kakor znano, je mariborska bolnišnica veliko premajhna in se bori že leta in leta zaradi pomanjkanja bolniških postelj. Že dve leti stoji v surovem stanju trinadstropni novi paviljon, ki bi naj vsaj nekoliko zboljšal stanje bolnišnice. Ko so paviljon pred dvema letoma pokrili, je delo zaspalo ter počivalo, ker ni bilo denarja. Banske uprava je pravočasno izdelala program za izpopolnitev bolnišnic v Sloveniji in najela večmilijonsko posojilo, katerega najetje pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu finančno ministrstvo iz neznanih vzrokov ni potrdilo. Mariborska mestna občina je neprestano zahtevala dokončanje prepotrebnega paviljona in je tozadevno naš ban večkrat posredoval v Beogradu pri finančnem ministru, ki je sedaj vendar dovolil najetje zgoraj omenjenega posojila, od katerega dobi Maribor za dogotovitev paviljona 12 milijonov dinarjev. Z deli bodo kmalu pričeli.

Omejitev obratovanja v mariborski tekstilni industriji. V Mariboru so se posvetovali zadnje dni predstavniki obsežne mariborske tekstilne industrije. V mariborskih tekstilnih

tovarnah je začelo delo zavirati veliko pomanjkanje surovin radi vojne, davčne spremembe in nove obremenitve. Krizo povzroča tudi neprodana zaloga blaga, s katerim so naši trgovci že založeni, ljudje pa ne kupujejo veliko. Radi naštetih vzrokov je bilo sklenjeno, da se obratovanje po mariborskih tekstilnih tovarnah omeji. V primeru obustvitve dela bi ostalo brez dela in zaslužka 9000 ljudi.

Veljavnost starih kovancev. Stari dinarski novci stopijo iz veljave 20. aprila, stari srebrni kovanci po 20 din prenehajo biti plačilno sredstvo 30. aprila; stari kovanci po 2 din in 50 par pa 16. avgusta. Stari 50 dinarski kovanci, ki so že vzeti iz prometa, se zamenjajo brez odbitka do 16. avgusta pri blagajni Narodne banke in pri državnih finančnih ustanovah.

Vojaške konje v Mariboru pokupili Zagrebčani. Te dni je bila na mariborskem sejmišču dražba vojaških konj. Prodali so 28 konj in 12 mul za 112.860 din. Največ konj so pokupili Zagrebčani.

Še sedaj vidni dokazi letošnje hude in izredno dolge zime. Pri Sv. Lovrencu nad falkskim jezero so začeli hoditi preko zaledenele Drave 23. decembra 1939 in so hodili ter vozili po ledu cele tri mesece. Ob straneh Drave je dosegel led debelost 7 m. Še sedaj je ob bregovih Drave od Fale navzgor na večih mestih ledu za dobre 4 m na debelo.

Ogromno škodo je povzročil zajec v občini Grajena. Občina Grajena pri Ptujju je ugotovila, da so oglodali zajci v letošnji hudi zimi na njenem področju 5252 sadnih drevesc, med katerimi so tudi do 10 let stara. Škoda znaša samo v tej občini 300.000 din.

Pošte v Slovenski krajini. Pri nas je bila prej navada, da so imeli naše pogodbene pošte gostilničarji ali drugi posestniki. Po prevratu se je to sicer začelo malo spreminjati, vendar bi nekateri to še vedno radi obdržali, pa čeprav niso prav nič potrebni tega denarja in ko imamo toliko brezposelnih oseb za pogodbene pošte, ki imajo predpisano izobrazbo, dočim so bili naši prejšnji poštarji brez vsake višje šole. Kake razmere so pri nas, naj navedemo samo en primer. Nek naš gostilničar je bil več let poštar, ki je obenem dober posestnik-kmet. Naša oblast je videla to krivico in mu je pošto odvzela. Seveda je nastal velik halo. Pa nobena prošnja ni nič pomagala. Pošta je pa imela svoj lokal še vedno v poslopju tega gostilničarja, kjer je na žalost še danes. Prišle so zopet parlamentarne volitve in ta gostilničar je podpiral enega kandidata. Ne vemo sicer, ali radi tega ali radi drugega, je bila pošta zopet njemu obljubljena, saj ena višja oseba iz Prekmurja se je na merodajnem mestu za-

»Lepi deklici se ne dopade barva tvojih las in tvoje brade,« ga je podražil drug delavec.

Rdečelasca so pikre besede in smeh tovarišev razdražile. Vstal je in se tolkel po prsih.

»Vkljub vsemu sem večji komunist ko vi vsi!« se je širokoustil.

»Kaj? Kaj?« so užaljeno zavpili tovariši.

Rdečelasce je uvidel, da tovarišev ne sme še bolj razdražiti, zato je hotel stvar obrniti na šalo.

»Seveda sem večji komunist!« je dejal prisiljeno veselo. »Pri meni so še lasje in brada komunistični.«

Sodrugji so se zasmejali in so rdečelasca še dalje dražili.

»Kaj ti pomagajo komunistični lasje in brada, če pa deklica rdečelascev nima rada!«

Rdečelasce je požrl jezo. Samozavestno je pogledal po tovariših in trdo rekel:

»Videl boste, ali nima rada rdečih las! Tako jo bom omehal, da bo sedela pri meni in jedla z nami!«

»To je pa pametna misel!« je pripomnil najmlajši delavec, ki se je tudi začel zanimati za Natašo. »Pokličiči deklico!«

Tedaj se je oglašil suh dolgin:

»Niste resni! Pravi komunisti ne smejo vedno misliti na ljubimkanje.«

»Tovariš, ne mislimo na to. Samo povabiti hočemo

eno kmetico, da bo jedla v družbi delavcev, članov komunistične stranke,« je odgovorilo rdečelasco človeče.

»Ivan, pusti nas pri miru s svojo muhavostjo!« se je spet oglašil dolgin. »Preveč krimskega vina si pil in ne veš, kaj delaš.«

Ivan se ni zmenil za tovarišev besede. S trdovratnostjo pijanca je vztrajal pri tem, da uresniči svojo misel. Deklica je lepa in on si je zabil v glavo, da mora sedeti poleg njega.

Odrinil je stol in z negotovimi nogami odkolovratil proti kuhinji. Spremljal ga je smeh tovarišev.

Nataša in Karina sta slišali ves razgovor. Obe sta se tresli od razburjenja in strahu. Pobegniti nista mogli, ker je bil drugi izhod iz kuhinje na taki strani, da bi ju rdečekarji opazili. Tako sta trepetaje čakali na nadaljnji razvoj dogodkov. Karina se je bridko kesala tega, da je prej Natašo poslala v sobo.

Rdečelasce je odprl vrata in se bližal Nataši, ki se je stiskala h Karini.

Nataša ga je ostro pogledala.

Boljševik se je neumno zarežal in dejal:

»Pojdi k nam za mizo!«

»Ne grem!«

»Rečem ti, pridi k nam!«

»Ne grem!«

»Pazi!«

ljudi, ki si s takšnimi majhnimi svetilkami utirajo skozi temo pot domov. Od aprila sem so si pa Nemci pomagali s tem, da so prestavili ure in začno na ta način eno uro zjutraj prej delati, tako da so ljudje kljub povečanemu delovnemu času z nočjo že doma in se jim ni treba v temnih ulicah zaletavati drug v drugega.

Hvala, ki gotovo ni prišla od srca. To se je zgodilo v nekem londonskem restoranu. Njegov lastnik, velik patriot, je nalepil na vrata napis: »Vojaki, mornarji, piloti Njegovega Veličanstva, tukaj lahko za dva šilinga toliko pojedete, kolikor hočete!« Vojaki, mornarji in piloti Njegovega Veličanstva si tega niso dali dvakrat reči. Ali je restavrater zavajajo njihovi obiskov kaj

vzemala za to, da bi pošto dobila žena od tega gostilničarja. Hvala Bogu, je tisto medrodajno mesto veliko bolj socialno čuteče, kakor naš višji gospod in do danes pošte še ni dobila gostilničarka, ki gotovo sama ne bi delala na pošti, temveč bi si najela kako brezposelno poštarico za par sto dinarjev, ona bi le jurje spravljala. Sedanja poštarica bi rada šla iz tega lokala, ker je pač tudi neprimerno, da je pošta v istem poslopju kot gostilna, kjer večkrat pijanci razgrajajo in je mirno delo nemogoče. Obenem je pa lokal premajhen in mora imeti poštarica stanovanje drugod. Lokal pa baje tudi ni primeren. Poštarica si je najela lokal drugod, in to popolnoma primeren, kar je priznala tudi občina, ki mora izdajati take izjave. Prošnja je že bila poslana na ravnateljstvo pošte v Ljubljano, pa ni bilo rešitve. Zvedeli smo, da je občina svojo izjavo preklicala in izjavila, da najeti lokal ni primeren za pošto. Prišlo je celo do tožbe, ker poštarica ni hotela plačati starega lokala in le prosila, naj jo pustijo drugam, saj je izjavil tudi zdravstveni referent, da je novi lokal dober. Poštarica je zgubila pravdo in morala plačati tudi 1200 dinarjev odvetniških stroškov. Zdi se nam vse to sumljivo in nepravilno. Zakaj je občina preklicala prvotno izjavo? Ali je še vedno upanje, da se pošta vzame sedanji poštarici? Prosimo višjo oblast, da tu vse preišče in napravi red! Drugače bomo prisiljeni iti na dan z imeni!

Požari

V Slovenski vasi na Kočevskem je vpepelil ogenj hišo, hlev in skedenj družini Trampoš. Zgorela je tudi krava, le svinje so otele. Gasilci so ogenj omejili in preprečili, da se ni razširil na sosedne hiše.

Gozdni požar so doživeli 11. aprila opoldne za Rakovnikom pri Ljubljani. Ogenj je zajel 10.000 kvadr. metrov listnatega in igličastega gozda. Združenim gasilcem se je posrečilo, da so požarno nesrečo udušili.

Dva vloma v eni noči. V noči na 12. april sta bila izvršena v Mariboru dva vloma. Neznavec se je pustil zapreti v frančiškanski samostan. V noči je prebrskal zakristijo, pisarno in izmaknil v kuhinji razne jestvine. Zginilo je tudi eno kolo in fotografski aparat. — Isto noč je neodkrit storilec vlomil v pisarno geometra Bogomirja Ranca v Vetrinjski ulici in je odnesel ročno blagajno z 850 din.

Podlegel zabodljajem napadalcev. V mariborski bolnišnici je podlegel sredi minulega tedna poškodbam 26 letni posestnikov sin Kristl Mrak iz Poljčan. Mraka in njegovega strica je napadlo brez vzroka več fantov. Mrak je dobil sedem zabodljajev in mu je napadalec tudi prerezal trebuh.

mного doplačeval, tega ne vemo, rekel ni nobene in vse je šlo dobro. Dokler ni vstopil te dni mlad vojak, ki se je vračal pravkar z manevrov. Vračal se je s pravim volčjim gladom. Priče pripovedujejo, da je naročil dva krožnika juhe, štiri telečje pečenke, 2 porčiji praženega krompirja, tri porčije solate, cel hleb sira in štiri jabolčne torte. Da bi vse to bolje držalo, je popil sedem vrčkov piva. Potem je plačal dva šilinga in odšel. Ob vratih ga je ustavil nesrečni restavratier in mu dejal s tresočim, vendar zbranim glasom: »Hvala vam lepa za obisk, mladi vojak! Če boste kdaj spet hudo lačni, le pridite spet in se pošteno najejte!«

S palico naženo nesrečnega snubca. V juž-

Karina se je nagnila k Nataši in ji na uho zasepetala:

»Pazi, da ga ne izzoveš! Vidiš, pijan je. Bog ve, do kakšne nesreče lahko pride, če ga razdražiš.«

»Kaj si rekla svoji hčerki?« se je rdečkar zadrl nad Karino.

»Ni moja hči.«

»To je vseeno, ali je tvoja hči ali ne. V sovjetski republiki ni niti matere niti hčere, tu so samo svobodne žene.«

Nato se je spet obrnil k Nataši.

»Pozivam te, svobodna žena, da prideš k nam svobodnim komunističnim delavcem!«

»Nataša, pojdi za čas k njim!« je polglasno rekla starka. »Drugače se ga ne boš odkrižala.«

»Kaj hočete od mene?« je vprašala Nataša rdečelasca.

Ta se je priliznjeno zarežal.

»Draga, lepa golobičica, vabim te na dobro južino, ki si nam jo prej prinesla.«

Nataša se je še obotavljala. Gledala je na potisnjeni lobanji rdeče lase, zabuhli obraz, umazano, rdečo brado. Polaščal se je je gnus ob misli, da bo morala sedeti poleg tega človeka in v družbi njegovih tovarišev, ki gotovo niso boljši od njega. Vprašujoče jo pogledala Karino. V

Ročnice Ure za birmo

najceneje pri 626

Bureš Franjo

urar in draguljar

MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 26

Za 11.800 din pokradenih gonilnih jermenov. V noči v prvi polovici minulega tedna je bila okradena lenarska elektrarna na žagi Maksa Šumana iz Radehove. Vlomilci so se pripeljali na tovornem avtomobilu in so sneli s strojev štiri velike gonilne jermene v vrednosti 11.800 din. Tatovi so onemogočili trgu št. Lenart v Slovenskih goricah za nekaj časa dobavo električnega toka. Plen so odpeljali neznanu kam.

Grad Turniš pri Ptujju opljen. Grad Turniš pri Ptujju je bil v odsotnosti lastnika graščaka Ralfa Lipit obiskan od vlomilca, ki je zaman stikal za denarjem. Storilec je pokradel zlatnine, srebrnine, orožja in razne dragocene starine v skupni vrednosti 30.000 din. Orožniki so odkrili vlomilca v osebni dvajsetletnega zasebnika V. Franca iz Ravnega polja pri Sv. Kungoti na Dravskem polju, ki je rodom iz Češke. Ukrade ne predmete so našli deloma pri njem, deloma pa jih je že bil vnovčel po raznih krajih.

Nad krojaške mojstre se je spravil. 32 letni Ferdinand Kocuvan iz celjske okolice se izdaja že dalje časa za trgovskega potnika tekstilne tvornice v Zagrebu. Obiskuje podeželske krojače in jim ponuja po nizki ceni blago, za katerega sprejema predplačila, a pošiljk seve potem ni

od nikoder. Pred nedavnim je osleparil več krojaških mojstrov v Mariboru. Nato se je pojavil v Kamniku. Tam je ogoljufal krojača za 1000 din. Iz Kamnika je izginil v Ljubljano in prekanil dva krojača. Orožniki iščejo goljufa po Dolenjskem.

Huda poškodba. V prepiru je bil napaden in nevarno v prsa zaboden 30 letni posestnik Franc Zdolšek iz Dobja pri Dramljah. Hudo poškodovanega so oddali v celjsko bolnišnico.

Orožnik v ženski preobleki prijel tata koles. Dalje časa se je skrivaj na Turjanskem vrhu pri Radencih vojaški begunec in drzen tat koles Janez Orgolič. Zasedovan od orožnikov se je znal prav spretno izmakniti aretaciji, ker je že od daleč videl žandarje. Zadnje dni pa je preseletil Orgoliča na njegovem domu orožnik v ženski preobleki, ga premagal, vklestil, nato pa ga odgnal po najbolj prometni cesti do Radencev na postajo. Lastniki koles so si globoko oddahnil, ko so zvedeli, da je Orgolič pod ključem.

Nevaren vlomilec in tat pobegnil iz kaznilnice. Pred nedavnim je pobegnil iz mariborske kaznilnice 38 letni delavec Ivan Rožman iz ljutomerske okolice. Po pobegu si je zbral za zatočišče Dolenjsko, kjer uganja sleparije po župniščih in je opleni župno cerkev v št. Jerneju. Rožman je bil radi cerkvenih tatvin že večkrat kaznovan.

Velika vloma na Gorenjskem. V Kranju so odnesli nočni vlomilci iz trgovine Perčič za 50.000 din dragocene kožuhovine. — V Šenčurju pri Kranju je bilo vlomljeno v občinsko pisarno. Storilci so odnesli več tisoč dinarjev gotovine in vložne knjižice, na katerih je vložnih 60.000 din.

Manj žganja — več suhega sadja!

Lani nas je Bog obdaril s prav dobro sadno letino. To hvaležnost smo vrnili drevju sedaj spomladi s temeljitim čiščenjem ter gnojenjem. Ker je bila lani dobra sadna letina, smo letos opazili pri kmetovalcih veliko zanimanje za vzgojo novega sadnega drevja. Naši kmetje so navajeni v jeseni, ko sadje dozori, da ga v pretežni meri predelajo v alkohol (v pijačo, sadjevec). To dejstvo je prav močno zgrešeno. Pomislimo, kako izborna hrana je suho sadje, zlasti za otroke. A v mnogih primerih so naše gospodinje prekomodne za sušenje sadja. Naše stare matere so bile bolj izborne za to delo. Suho sadje, če je pravilno posušeno, se da tudi dobro

prodati. Posebno nam je lani Bog blagoslovil pridelek sliv.

Gospodinje pravijo, da s slivami je prevelik križ s sušenjem, ker so precej moštnate. Posušile so jih še kvečjemu malo za fureš ali večjo ohcet. Gospodarji pri tem dejstvu malo zamejšijo z očmi — dobro, bo pa več žganjice. Res, tudi ta je izborna. Vprašanje pa je v tem: ali jo bomo znali prav ceniti, oziroma uporabiti? Na žalost smo v mnogih primerih opazili zlasti še v takih družinah, kjer niso družinske razmere v najboljšem redu, da jim je ravno žganje velik sovražnik v družini. Novo čudo za kakšno zdravilo je že vse slivovica!

Ko pride v družinah kaj navzkriž, pa prava oče ali mati: taka jeza me kolje, moram napraviti »en šluk«. Misleč, da se s tem povrne v hišo blagostanje. Ta nesrečen »šluk« je seveda navadno predobre mere in s tem se sovraštvo še podvoji. Da, v takih primerih ne bo sreče. Sreča je v zmernosti. Sreča, kateri se pravi prava družinska sreča, je tam,

njenih očeh je zagledala tiho prošnjo. Sedaj se je odločila. Počasi je šla proti vratom.

Rdečelasec jo je prijel zmagoslavno za roko in se zasmel.

»Lepa golobičica, vedel sem, da te bom ukrotil. Le pridi, pridi! Saj bo to častno zate, da boš sedela med komunističnimi delavci!«

Nataša je molčala. Mirno je pustila, da jo je pijanec peljal k mizi.

Trije od petorice, ki so sedeli za mizo, so brezbržno pogledali Natašo. Oni že niso mislili nanjo. S takim ognjem so razpravljali o nekih političnih stvareh, da za njih ženska lepota ni imela čara. To so bili trije postavni možje, močnih živcev, ki so se zabavali samo s čitanjem časopisov in se zanimali za napredovanje petletke. Ostala dva, ki sta sedela na isti strani mize ko rdečelasce, pa sta poželjivo gledala Natašo.

Ta dva sta s smehom, namigovanjem in pogledi še bolj ko pijani rdečelasce izdajala svojo pokvarjenost. Nataši sta med seboj napravila prostor. Rdečelasce pa je zahteval, da mora sedeti poleg njega.

Nataša je stala poleg mize. Sklanjala je glavo in drhtela. Njen obraz je zalila rdečica. Ni vedela, kaj naj stori. Na sebi je čutila poželjive poglede. Rdečelasce in tovariša so se suvali, posmehovali in delali nesramne pripombe. Deklica je vsa preplašena pogledala one de-

kjer je mir, in kjer mir, tam Bog. Sreča je torej: pridne delavne roke, dober premislek, krščansko življenje in zaupanje v Boga.

Da bi se pospešilo sušenje sadja, je uprava občine Sv. Križ pri Rogaški Slatini na svoji redni odborovi seji dne 12. marca soglasno sklenila, da se v tekočem letu postavi občinska sadna sušilnica. Sušilnica se namerava postaviti na občinski zemlji v Tržišču. S pomočjo te sušilnice se bo lahko posušilo mnogo več sadja.

Ta korak imenovane občinske uprave je vreden vse pohvale in priporočila tudi drugim občinskim upravam v posnemanje!

dilo, da so pokopališčne uprave odklonile krste iz nadomestne tvarine. V času, ko je treba štediti z lesom, se takšno postopanje ne da braniti. Zato naročam občinskim pokopališnim upravam, da takšne krste iz nadomestne tvarine sprejemajo za pogrebne svrhe.

Nizozemci molijo: »Vojne nas reši, Gospod!« Posebno vneto so to molitev molili v letošnji spomladi, ko so po stari lepi navadi opravili nočno procesijo v čast presveti Evharistiji. Vpeljana je bila ta procesija v spomin evharističnega čudeža leta 1345. Takrat so našli posvečeno hostijo nedotaknjeno v ognju nekega domačega ognjišča. Na tem kraju so zgradili cerkvice pod imenom »Sveti kraj«. Leta in stoletja so nizozemski katoličani iz vseh delov dežele romali v glavno mesto Nizozemske Amsterdam na »Sveti kraj«. Pozneje so to navado opustili. Leta 1830. pa so se amsterdamski katoličani zopet ojunali in sklenili, da bodo poromali na »Sveti kraj«, in sicer po nekdanji navadi v nočnem času. Od tega leta se to romanje vrši vsako leto, in sicer z rastočim številom udeležencev. Ker je število udeležencev tako naraslo, ne zadostuje samo ena procesija, marveč so vpeljali tri nočne procesije na tri sobotne večere. Letos se je teh nočnih procesij udeležilo nad 100.000 nizozemskih katoličanov. Glavni namen njih molitev je bil: »Vojne nas reši, Gospod!«

P o s v e t u

Umrli kardinal Verdier. V torek, 9. aprila, je umrl pariški nadškof kardinal Verdier, ki je bil rojen leta 1864. Ime tega kardinala je slovelo daleč preko mej Francije. Njegovo ime se ne bo pozabilo, dokler bo stalo tistih 150 cerkva in kapel, ki so bile zgrajene na njegovo pobudo v okolici Pariza. Radi grajenja cerkva so ga napadali zlasti socialisti in komunisti, češ zakaj gradi Verdier cerkve, ne pa delavskih hiš. Delavci pa so zaupali svojemu kardinalu, ker so vedeli, da bije v prsih tega duhovnika srce, ki je polno ljubezni do delavstva, dočim je v srcih socialističnih voditeljev sama sebičnost. Kardinal Verdier je bil tudi velik prijatelj Čehov in drugih Slovanov.

Stališče švedske po zasedbi Danske in izbruhu vojne med Nemčijo in Norveško. Nemška vlada je poslala švedski vladi 9. aprila spomenico, v kateri je zahtevala pojasnilo, kakšno stališče bo zavzela švedska vlada glede ukrepov, ki jih je storila Nemčija na Danskem in Norveškem. Na to spomenico je švedska vlada takoj odgovorila, da se bo točno držala politike nevtralnosti in da ne bo ukrenila nobenih korakov, ki bi bili naperjeni proti nemškim ukrepom na Danskem in Norveškem. Dalje je izjavila švedska vlada, da se bo ogibala vsega, kar bi lahko dalo povod za zapletljive z Nemčijo. Švedsko vojaško poveljstvo je poslalo ojačenja vojske v južni kakor v severni del države. Na švedskem je stopila v veljavo pripravljenost proti letalskim napadom, izvršene so bile vse priprave za odreditev zatemanja v primeru potrebe in švedska pristanišča so bila zavarovana z minami.

Vojne priprave Italije. Italija si prizadeva na vso moč, da bi čim bolj dvignila svoje vojne sile in da bi bila njena vojna organizacija izvedena od vseh podrobnosti. V minulem tednu je bila odrejena v 48 urah mobilizacija petih letnikov. Gre za vpoklic rezervistov med 26. in 38. letom.

Ukrepi Amerike v korist zaveznikov. Vlada Združenih ameriških držav je storila važne korake, s katerimi hoče podpreti zaveznike z ozirom na sedanji položaj v Skandinaviji:

1. Enako kakor v Franciji in Angliji je tudi v Zedinjenih državah zasežena in zaprta vsa danska imovina, da bi ne prešla v nemške roke. 2. Danski poslanik v ameriški prestolnici v Washingtonu bo še ostal dalje na svojem mestu, ker se je upri sprejemati nemške ukaze. Ta ukrep pomeni, da Amerika ne prizna nemškega pokroviteljstva nad Dansko. 3. Ameriška vlada je osvojila stališče o nevojskovanju med Norveško in Nemčijo. Radi tega ne velja za Norveško ameriški nevtralnostni dostavek »kupi in odpelji«. Tako bo lahko Norveška nakupovala v Ameriki vojne potrebščine za obrambo domovine na kredit.

Krst iz lesa ni več dovolj v Nemčiji. Zato so začeli krste izdelovati iz nadomestnih tvarin. Ker so se nekatere pokopališčne uprave branile sprejeti takšne krste, je notranji minister izdal to uredbo: »Večkrat se je dogo-

Moč, bogastvo in kulturnost skandinavskih držav

Na zemljevidu, katerega objavljamo v današnji številki, je označeno z mastnimi številkami in črtami število prebivalstva skandinavskih držav.

Naše čitatelje bo sigurno zanimala vojaška moč, naravno ter zemeljsko bogastvo in visoka kulturnost treh severnih držav, katerim hoče dati Nemčija svoje »varstvo« ter »zaščito«.

Danska

Danska je po površini najmanjša od treh skandinavskih kraljevin, a je najbolj gosto naseljena. Na površini 42.931 kvadr. kilometrov (kakor švica) živi udobno 87 prebivalcev na 1 kvadr. kilometru. Od Dancev je bilo po petmesečni vežbi v aktivni vojaški službi 4000—26.000 mož. V primeru vojne bi bila Danska lahko vpoklicala 150.000 mož.

Danska nemoderna vojna mornarica ima 20.000 ton ladij in 150 letal.

Deželi vlada 70 letni kralj Kristijan X. —

Glavno mesto Kodanj (Köbenhavn) ima 860 tisoč prebivalcev.

Kraljevina Danska obstoji v glavnem iz polotoka Jütland in 600 otokov. K njej spada tudi veliki severni otok Islandija in deli večno zaledenele severnoameriške Grönlandije.

Danska je pokrajina svetovno znanega poljedelstva in živinoreje. Vsak naobražen kmet poseduje najmanj 10—15 krav. V deželi je prašičev 3.380.000 in prideta na vsakega Danca 2. Iz Danske izvažajo znamenito maslo, mesne izdelke in predvsem svinjsko maslo, ki tvori 30% danskega izvoza. Danska je znana tudi po svojem vrtnarstvu. Pač pa manjkata Dansem premog in železna ruda.

Danski kmet je premožen in strogo organiziran v blagovnih in kreditnih zadrugah.

Norveška

Norveška obsega 322.000 kvadr. kilometrov (je za 75.000 kv. kilometrov večja od Jugoslavije), a biva le 9 prebivalcev na 1 kvadr.

lavce, ki so politizirali. Iz njenih oči je zrla prošnja, toda oni se niso zmenili zanjo. Za njih je pomenila politika vse, za vse drugo so bili slepi in gluhi.

Rdečelasec je nekaj časa čakal na to, da se bo Nataša sama vsedla. Ko pa se deklica ni zganila, jo je prijel za roko in potegnil k stolu, ki je bil zanjo pripravljeno.

»Sedi, golobičica moja!« se ji je odurno režal. »Nič se ne boj! Rdeči delavci smo fini ljudje.«

Nataša je uvidela, da se ne bo rešila vsiljivca, zaradi tega je sedla.

Rdečelasec jo je še dalje mučil. Na krožnik je nametal kose kruha in mesa. Krožnik je postavil pred njo in rekel:

»Golobica moja, jej! Rdečelasi komunist je dobro srčen in ti privošči, da se naješ!«

»Hvala lepa, ne bom jedla! Nisem lačna,« je odkimala Nataša.

Trije lopovi so se zarežali. Rdečelasec je vzkliknil:

»Kmetica, pa ni lačna! Glej čudež! Kako to? Saj vendar nenehoma vpijete, da stradate! Ali je torej tisto vpitje laž, ali pa ti lažeš, ko praviš, da nisi lačna? Vzemi in jej!«

Nataša je povešala glavo in molčala. Tresla se je ko jagnje, ki je zašlo med volkove

Rdečelasec je postajal nestrpen.

»Kaj čakaš?« je vprašal osorno.

»Ali te je morda strah jesti in piti z nami?« jo je vprašal drugi.

Ivan je zgrabil njeno desnico in jo dvignil proti krožniku.

Nataša je zamahnila z roko in jo hotela iztrgati.

»Pusti me!« je vzkliknila.

Eden izmed onih, ki so politizirali, je sedaj jezno udaril po mizi in zavpil nad rdečelascem:

»Ali nam boš dal mir s svojimi neumnostmi! Pusti to ženšče, naj gre!«

Ta se ni zmenil za tovarišve besede. V glavo si je vtepel, da Nataša mora jesti in od tega sklepa se ni dal odvrniti. Eno roko je ovil okrog Natašinega vratu, z drugo pa je pograbil kos kruha in ga je hotel strpati v njena usta. Tovariša sta se smejala.

V tem trenutku je stopil v sobo Fedor. Nataša ga je opazila in mu zaklicala:

»Fedor, brani me! Reši me!«

Rdečelasec se je obrnil proti mladeniču in mu grozeč rekel:

»Ne drzni se približati, kmečki pes!«

Fedor je zardel od jeze. Stisnil je pesti in skočil proti rdečelascu.

»Pusti deklico!« je zavpil nad njim.

ni Španiji imajo zanimiv način, da se rešijo nevsčnega snubca. Mladenič, ki si poželi deklo, mora tri dni zaporedoma obiskati nevestine starše. Ko pride tretjič v hišo, mora »nevedek« pozabiti v veži svojo palico. Ko pride zaljubljenec prihodnje dni spet na dekletov dom, ga ali spuste v hišo, kjer mu ob ljubeznivem snubljenju vrnejo palico v znak, da sprejemajo njegovo ponudbo, v nasprotnem primeru pa mu prihranijo pot po stopnicah s tem, da ga že pri oknu našenejo in vržejo za njo njegovo »pozabljenko« palico...

Bogastvo angleške letalske knjižnice. Največjo letalsko knjižnico ima londonsko zrakoplovno ministrstvo. Obsega okoli 20.000 knjig in nad 50 tisoč rokopisov. Prvi ro-

kilometru. Norveška vojaška dolžnost znaša 150 dni. Aktivna armada šteje 18.000 do 30.000 mož, v primeru vojne pa pokliče lahko kralj pod orožje 110.000 mož.

Norveška vojna mornarica ima 25.000 ton ladij in 250 letal.

Glavno mesto od 68 letnega kralja Hakona VII. vladane kraljevine, Oslo, šteje 330 tisoč prebivalcev, drugo je Bergen 110.000 prebivalcev, Trondheim 60.000, Stavanger 50 tisoč prebivalcev.

Norveška je zelo bogata na železni rudi, velike so njene zaloge žvepla in bakra, manjše količine cinka, svinca, nikla, srebra in drugih rudnin.

Norveška nima premogovnikov, pač pa ji daje proti severnemu tečaju ležeče otočje Spitzbergi letno 400.000 ton premoga.

Švedska

Švedska ima 449.000 kvadr. kilometrov površine, je manjša od Nemčije brez Avstrije, a pride le 15 prebivalcev na 1 kvadr. kilometer. Na Švedskem je splošna vojaška dolžnost od 20. do 45. leta in traja službovanje 5—9 mesecev. Aktivna vojska šteje 35.000 mož, ki se pa lahko dvigne v primeru vojne na 400 tisoč mož.

Švedska vojna mornarica ima 100.000 ton in okoli 600 letal.

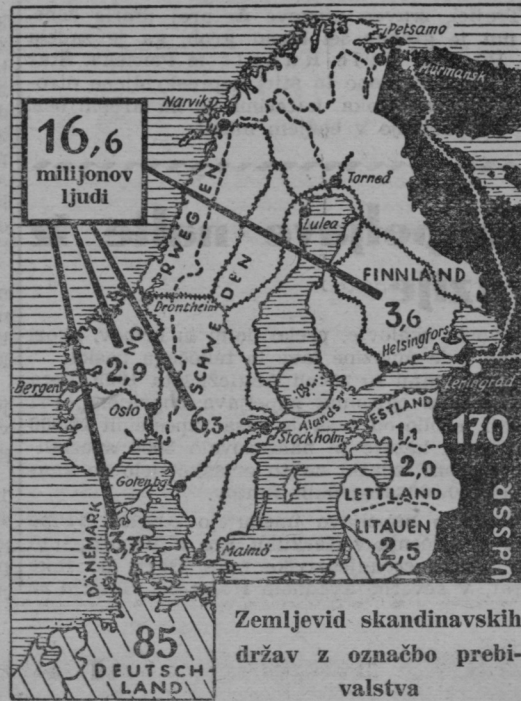
V prestolnem mestu Stockholmu s 550.000 prebivalci vlada 82 letni kralj Gustav V. Za Stockholmom sta največji mesti Göteborg 270.000 in Malmö s 145.000 prebivalci.

Švedska slovi po svojih zemeljskih zakladih in izvažata letno 11.000.000 ton železne rude, mnogo žvepla, premoga, svinca in bakra.

Poljedelstvo vrže švedski toliko, da ji ni treba uvažati živeža, pač pa izvažata živino, mast, maslo, volno, lan in zelo mnogo lesa.

Veroizpoved, kulturnost in miroljubnost

Skandinavci so po veri globoko verni protestanti, le po mestih bivajo katoličani. Po vsem svetu je znan njihov vzorni socialni red,

politična in kulturna zgodovina. Njih književnost je prevedena v vse kulturne jezike. Vse tri države so zglede dolgoletne miroljubnosti. Radi kratko označenih vrlih treh skandinavskih narodov je napad na njih samostojnost odjeknil po vsem svetu in bo rodil dalekosežne posledice.

Kratke tedenske novice

Velikanska povodenj v Vojvodini in še južnejših delov naše države je povzročila 30 milijonov dinarjev škode. V Novem Sadu je 20.000 ljudi brez strehe.

Mejo na Brennerju je določil Bog, je rekel Mussolini tirolskim kmetom, ki se niso izjavili za preselitev v Nemčijo. Meja na Brennerju ne deli Italije in Nemčije, ampak ju spaja.

Nemčija je zasedla po angleškem mnenju Dansko, da izpopolni svoje zaloge živil, ki so se zadnji čas precej razredčile. Zaradi blokade zaveznikov pa bo po mnenju Angležev ostala Nemčija brez tistih proizvodov, katere je Danska uvažala iz čezmorskih držav in jih potem dalje prodajala Nemcem.

Razglas danske vlade po zasedbi konča z besedami: »Bog čuvaj Dansko!«

Po zasedbi je sestavil danski ministrski predsednik Stauning vlado po želji Nemcev. Nova vlada je sprejela nemške pogoje za zahtevo, da se izvrši zasedba danskih krajev obzirn.

Na Danskem so Nemci takoj po zasedbi uvedli karte na živež. Prav tako v zasedenih delih Norveške. Mleko smejo dobivati samo dojenčki. Ameriške dolgoročne investicije (naložitve) znašajo na Norveškem 92, na Danskem 103 in na Švedskem 26 milijonov dolarjev.

Skoro vse danske trgovske ladje, ki so se nahajale na morju, so se po zasedbi Danske zatele v angleške luke.

Švedska vlada je pozvala vse svoje trgovske ladje, ki se nahajajo na morju, da se ne vračajo zaenkrat na Švedsko. Švedska trgovska mornarica ima ladij za en milijon ton.

Rusi so po dogovoru s Finsko prejšnji teden izpraznili mesto Petsamo na severu Finske.

Stalinovo glasilo »Izvestja« piše, da za male narode ne velja pravilo svobodnega življenja, kadar ovirajo velike narode pri zavarovanju njihovega obstoja.

Belgija in Nizozemska sta ukrenili vse potrebno, da bi bili zavarovani pred kakšnimi presečenji.

Kancler Hitler je podelil visok nemški red podpredsedniku naše vlade in voditelju Hrvatov dr. Vladku Mačku.

Jugoslavija je premagala Nemčijo. Na nogometni tekmi v nedeljo na Dunaju je pred 50.000 gledalci jugoslovansko nogometno moštvo premagalo izbrano nemško enajstorico z 2 proti 1. Nemci pravijo: veliko presečenje!

Na oltarjih sv. Andreja Bobole na Poljskem je prepovedano opravljati sv. maše. Od mučenika Bobole izhaja prerokovanje, da bo zaslužena Poljska zopet vstala.

ŠMARNICE ZA LETO 1940

Letošnje šmarnice »Mati dobrega Pastirja«, ki jih je spisal g. Fr. Schreiner, župnik v pokoju, so posvečene materam slovenskih duhovnikov — so že izšle! Naročite jih pravočasno v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj!

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Organist na Ptujski gori umrl. Žalostno so zapeli zvonovi, ko so nam naznanjali smrt našega dragega organista, domačina Janka Mohorko. Komaj v 32. letu mu je jetika pretrgala nit življenja. Vsa župnija žaluje za njim. Kako je bil priljubljen pri faranih, je pokazal njegov pogreb. Domači g. župnik p. Konstantin se je ob grobu poslovil v imenu vseh z ganljivimi besedami, tako da nobeno oko ni bilo suho. Pevci so mu na rojstnem domu, pred cerkvijo in na pokopališču zapeli. Rajni naj počiva v miru — žalujočim pa naše sožalje!

Smrt vzornega očeta. V Razvanju pri Mariboru je umrl 27. marca Anton Štante, nekdanji posestnik pri Sv. Lovrencu pod Prožnom pri Celju, p. d. Martincl. Zadnja leta je pre-

živel pri svojem sinu Martincl Jožetu, mizarju v Razvanju. Vzgojil je šest sinov in hčerko v strogo krščanskem duhu, kateri zavzemajo danes odlična mesta. Bil je zelo priljubljen, kar je dokazal pogreb rajnega na pokopališču Razvanje. Dobri Bog mu bodi bogat plačnik za njegova dela! — Svojcem naše sožalje!

Dolgoleten naročnik »Slov. gospodarja« umrl. V Šikolah pri Cirkovcah je zatisnil oči Valentin Medved, dolgoleten naročnik »Slov. gospodarja« in trden krščanski mož. Komaj je že čakal toplega in zdravega dajajočega sonca, da bi si ogrel izmučeno in izčrpano telo, toda na predvečer prvega petka meseca aprila je šel po plačilo k Bogu v starosti 75 let. Smrt mu je bila lahka ob zavesti, da je dobro vzgojil svojih osem

kopisi datirajo iz leta 1884. So neprecenljive vrednosti za proučevanje razvoja letalstva. Letalsko ministrstvo ima tudi poseben oddelek za tajne akte, ki je tako dragocen in važen za angleško narodno obrambo, da so ga od začetka vojne s posebno vojaško stražo spravili na varno nekam v notranjost. Tu so tudi poročila prvih angleških vojnih pilotov iz zadnje svetovne vojne, ki so pisana bolj zanimivo kakor marsikateri kriminalni roman.

Angleški Stalin. Londonski časopisi pišejo o čudnem naključju imena, ki ga nosi nek vojak angleške armade, doma iz Lincolnshira. Je čistokrven Anglež, ime pa zelo nerodno, namreč Jožef Stalin, ki je vse prej, kakor pa priljubljeno. Ta neuradni, »pri-

»Ha, ha, ha!« se je ta zarežal. »Kaj si rekel? Kaj hočeš? Le pri...«

Dalje ni mogel govoriti, ker ga je Fedor medtem zgrabil za grlo in ga tako stisnil, da mu je dih zastal. Njegove roke so izpustile Natašo.

To se je tako naglo odigralo, da se ostali rdečkarji v prvih trenutkih niso zavedali, za kaj gre. Ko pa so videli, da rdečelasca mladenič stiska za grlo in ga trese ko kako scene, so vstali in obkolili Fedorja in svojega tovariša.

»Nataša, beži!« je zaklical Fedor, ne da bi izpustil rdečkarja.

Nataša je bežala proti vratom, ki so se odpirala na dvorišče. Pri vratih se je ustavila, da bi videla, kaj se bo zgodilo s Fedorjem.

Petorica je medtem navalila na Fedorja. Divje so ga tolkli s pestmi, ga lovili za grlo, roke in noge. Fedor se jih je nekaj časa otepal, toda njegove moči so vse bolj pešale.

Borba je bila za Fedorja brezupna. Sicer se je še junaško branil, toda jasno je bilo, da bo zdaj-zdaj omagal.

»Ivan, daj mi nož, da spustim kri temu psu!« je zavpil eden izmed boljševikov.

Rdečelasec je ležal na tleh in Fedor je klečal na

njegovih prsih. Roke pa je imel proste. Iz žepa je potegnil precej velik žepni nož.

Ko je Nataša slišala besedo nož, je zbežala na dvorišče. Ljudje so sedeli in ležali. Eni so dremali, drugi so se pogovarjali. Nataša je dvignila roke proti nebu in zavpila:

»Na pomoč! Na pomoč! Boljševiki so napadli Fedorja in ga hočejo ubiti! Tam v sobi so!«

Natašin obupni klic je silno odjeknil in segel v najtemnejše globine kmetskih duš. V ljudeh je vse zadrhtelo: mišice, misli in jeza. Petdeset ljudi je poskočilo. Vsi so hiteli proti hiši. Iz njihovih prsi se je izvil krik, ki so ga dolga leta dušili:

»Vstaja! Vstaja!«

Možje so z zaletom vdrli v sobo.

»Vstaja! Vstaja!« je zaklical Fedor.

Rdečkarji so ga pritisnili k mizi in se stiskali okrog njega. Eden ga je davil. Drugi mu je mašil usta. Tega je Fedor tako vgriznil v roko, da je divje zavpil. Drugi pa so ga trdo držali za roke in noge. Ivanov nož, ki ga je stiskala močna roka, pa je iskal mesto, kjer bi se zasadil v mladeničevo telo.

Kmetje so se zagnali proti rdečkarjem. Ko so ti zagledali razburjeno množico, so izpustili svojo žrtev. Razkropili so se in iskali izhod ko podgane, ko pri brodolomu voda vdira v ladjo. Eden izmed njih je zakričal:

(Dalje sledi)

otrok in uslišana je bila njegova vsakodnevna molitev za srečno zadnjo uro. Bodi mu zemlja lahka — svojcem pa naše sožalje!

Izredna smrtna primera pri Sv. Križu pri Rogaški Slatini. Dne 8. aprila je okrepan s tolažili sv. vere v Gospodu zaspal Kidrič Simon, preužitkar in zdraviliški upokojenec iz Cerovca. Star je bil 89 let. Bil je dvakrat poročen. Iz dveh zakonov je imel sedem otrok. Ena njegova hči je redovnica. Mož je bil priljubljen daleč okoli, kar je tudi pokazal njegov pogreb. Bil je vedno zvest član gasilske čete v Rogaški

Slatini, zato ga je četa imenovala za svojega častnega člana. Članstvo gasilske čete ga je tudi spremilo na njegovi zadnji poti. Pokojnik je povsod zavzemal krščansko stališče. Tudi njegov brat Jakob je letos umrl na Sladki gori v starosti 100 let. Pokopali smo ga 10. aprila pri Sv. Trojici, zraven njegove že prej umrle žene. Ko mu je grobar šel kopat grob, ga je zadela kap. Bil je to Fric Rudolf iz Perneka. Star 37 let zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otroke in še dva otroka, katerima je bil krušni oče. Naj vsi počivajo v božjem miru!

razcepi napeljava v dva dela. En odcep napeljave teče zapadno od Hadithe v južno smer na daljavo 1100 km preko Ruthbacha na Mabrak, Isir el Majamie do Haife ob morju. Severni odcep na daljavo 800 km konča v Tripoli v francoski Siriji.

Maja 1934 so napeljavo prvič preizkusili in je koj v začetku delovala brezhibno. V Kerkuku so zgradili velike zbiralne tanke (cisterne), iz katerih teče olje s svojim naravnim padcem v šest nadaljnjih tankov (vsak po 12.000 ton) v Haditho. Iz Hadithe poganjajo surovo olje s sesalkami v omenjeno dvojino in razcepljeno cevno napeljavo. Na ozemlje napeljave je razdeljenih 12 sesalnih velikih naprav. 140 milj vzhodno od Haife je najbolj zapadna sesalka, od koder teče olje s pomočjo lastne teže naravnost v ogromne tanke industrijskega pristanišča v Haifi.

Stanje olja in njegov tok čez celotno cevno napeljavo lahko nadzirajo. Ako se pokaže kaka napaka v ceveh, preiščejo ozemlje letala in ugotovijo po velikih mastnih madežih na površini, kje ravno uhaja olje iz podzemskih cevi.

Največja višina haifaškega odcepa napeljave je 980 metrov visoko, najbolj globoka nižina je v Jordanski dolini z 270 metri pod morsko gladino.

V Haifi je deset zbiralnih tankov (vsak po 12.000 ton), iz katerih izsesajo v teku 24 ur 42.000 ton olja naravnost v ladje. Da je to mogoče, tečeta dve cevni napeljavi s telefonskim priklopom 1,3 km v morje, tako da so pravi zajemalniki v Haifi in v Tripoli pod vodo.

Nemški opis angleške napeljave nafte iz Osrednje Azije

Nemec Viljem Frerk opisuje v knjigi »Sem in tja po Sredozemskem morju«, ki je izšla leta 1936, napeljavo Angležev iz petrolejskih vrelcev v osrednji Aziji do morske obale Male Azije takole:

V Haifi konča ogromna napeljava za nafto (surovo olje) iz Mosula (Kerkuk) v petrolejski pokrajini Irak v osrednji Aziji. Iraška petrolejska družba je ustvarila v Aziji v teku nekaj let svetovno čudo, kojega začetek je bil sprva zasmehovan. Nič manj kakor 125.000 ton najboljših jeklenih cevi s 30 cm premera gre tamkaj skozi

puščavo in skalovje, preko dolin in hribov, skozi železno trde množine lave in tekočega peska.

S pripravami so začeli Angleži leta 1929. Leta 1934. je bila ogromna napeljava dograjena. Pri gradnji je bilo od časa do časa zaposlenih 14.000 domačinov, katere je nadzorovalo 3000 specialistov. Skupni izdatki za to orjaško delo so znašali 14.000.000 angleških funtov.

Omenjeno napeljavo imenujejo Angleži »Pipe Line« in pričena v Kerkuku, gre v južnozpadni smeri preko srednjeazijske reke Tigris do reke Evfrat. V severnozpadnem Iraku pri Hadithi se

Francoski general Gamelin, poveljnik zavezniških čet na zapadu, pozdravlja poveljnika na bojišče dospevih kanadskih čet

V vojni dežujejo junaška dejanja in odlikovanja. Slika nam predstavlja nekega francoskega mornarja z odlikovanjem

Mine igrajo v pomorski vojni zelo veliko vlogo. Slika nam predstavlja moment, ko taka mina eksplodira

Žrelo nemškega topa na zahodnem bojišču. Topovi so nameščeni ter zakriti tako, da jih je zelo težko opaziti iz zraka

Stefan Skledar:

Antolinovo vstajenje

(Konec)

»Če je na skradnjem, se me bo gotovo usmilil... Saj ve, da mu povrnem, brž ko dobimo denar iz Nemčije. Ampak žena... Ta Roza je kakor gad... Sam hudi jo je nanesel skupaj! Ona bo vztrajala in bo šla spet na sodnijo,« je žalostno majal z glavo starec.

»Ampak — saj je vendar mož gospodar pri Antolinovih. In on ti gotovo podaljša rok. Boš videl!« je prepričevalno pritrdil z roko Bakan.

Tako sta prispela do Antolinove nove hiše. Bila je zidana v novem slogu, ki si ga opažal vsepovsod po mestih in večjih trgih. Na Cankovi jih je bilo že mnogo. V Topolovcih pa je bila Antolinova edina. Stala je na lepem kraju. Za hišo so se zeleno prepletale lehe ogradov; pred okni na cesto so bile grede. Tukaj so cvetele tulike, trobentice, sirotice in gredni poklivončki.

Vstopila sta v hišo.

Na desno so vodila vrata iz veže v delavnico, kjer so pomočniki še pridno zabijali. Za jutri, ko bo svet poln onzemske aleluje, siljudje radi naročajo boljše obutve. Posebno mladina, ki se je vrnila iz tujine.

Bakan je odprl vrata na levo. Vstopila sta v dosti veliko, svetlo sobo. Krasilo jo je obilo lepih svetih podob, na tleh so še bile celo domače preproge. Pogled je prišlecema obstal na bolniku, ki je ležal na postelji. Žolte roke so mu mrtvo počivale na odeji. V obraz je bil tak, kakor ga je Smehu označil Bakan. Bolnika je Smeh težko prepoznal.

»Hvaljen bodi Jezus Kristus!« je pozdravil Bakan.

»Na vekomaj. Amen —« je trudno odvrnil bolnik.

»Jezus, Antolin — kdo bi si mislil, da si tak!« se je Smeh zavzel.

»Da, da —. Kdo bi le vedel, dragi rojak, da bi me tako zadelo...«

»Pa že dolgo tako trpiš?« je vpraševal starec.

»Dolgo. Že od februarja sem...«

»Si bil kaj dosti časa tam na Golniku?« se je Smeh zanimal.

»Celih štirinajst dni — pa mi nič niso mogli pomagati...«

»Joj, joj, Antolin... In žene ni doma... Da so te kar samega pustili?« je bil stari v skrbeh.

»Nesla je k žegnu. Saj se kmalu vrne. Pomočniki me kaj pogledajo ta čas, če mi ne bi postalo slabše —« je z neko muko govoril.

Nato je nastala tišina. Smeh pa je ostal pri bolni-

vatni Stalin« na vso dušo zatrjuje, da je do zadnje kaplje krvi Anglež, in njegovi tovariši so se počasi tudi že navadili na njegovo ime. Ko je pred kratkim dobil prvo nagrado pri nekem tekmovalstvu, mu je predsednik komisije rekel: »Dobro si se odrezal in vse je lepo. Toda povej mi, kako se prav za prav pišeš?« Jožefu Stalinu je bilo nerodno, toda pomagati si ni mogel. Sklenil je, da si bo izbral drugo, bolj pripravno in manj »zvaneče« ime.

Izбирčna žival. Neprijetne stvari je doživel neki kmet iz bližine Alborga na Jutlandiji. Nekega večera je stopil v hlev, da bi nakrmil svojih pet konj. Svoj sukunjič je pri tem obesil na neki žebelj. Za kratek čas je odšel, a ko se je vrnil, je opazil, da si je

Navadno priteče po »Pipe Line« napeljava na dan 11.200 ton olja, torej štiri milijone ton na leto.

Leta 1934. je teko 350.000 ton zapadno. Prvo surovo olje je doseglo Tripoli 14. julija, Haifa pa 14. oktobra 1934.

Dotok olja v Tripoli je povsem odvisen od An-

gležev. Petrolejski vrelci so v angleških rokah. Francoski odcep bi ne dobil niti kaplje olja, ako bi zapril Angleži v Kerkuku ali v Hadithi odcepane ventile.

1900 km cevne napeljave (kakor od Berlina v Neapelj) skozi puščavo je tehnično čudo in dokaz angleške vztrajnosti.

Dopisi

Meziška dolina

Prevalje. Pretekli teden smo imeli v šoli higiensko razstavo, ki jo je priredil Higijenski zavod skupno z društvom »Prijatelj Slov. goric« po iniciativi gospe podbana Klare Majcenove. Razstavo je spremljala zaščitna sestra gdčna Rajšp, ki je opravila mnogo obiskov po domovih. S svojim prijaznim nastopom si je pridobila naklonjenost vseh Prevalčanov. Da čutimo po takih prireditvah potrebo, se je pokazalo posebno zvečer, ko smo se stiskali v ne ravno majhnem razredu in pazljivo sledili predavanjem, ki jih je imela zaščitna sestra in g. dr. Flis. Prav posebno vesele pa so bile naše matere, ko jim je sestra razdelila njihovim malčkom namenjene darove. Pristrčna hvala gospe podbanovi, Higijenskemu zavodu, društvu »Prijatelj Slov. goric« in gdčni Rajšpovi za to lepo in poučno prireditve! Vsem dobrotnikom pa Bog povrni!

Sv. Danijel. Dne 7. aprila je praznoval 91 letnico rojstva Jurij Marin, p. d. Brusnikov oče. Rojen je bil leta 1849 v Sv. Danijelu. Poročil se je v Pliberku leta 1883. Imel je sedem otrok. Mož ni nikoli živel v razkošju. V tem je dokaz, da človek ne potrebuje razkošja za dolgo življenje. Bog naj ga še ohrani, da bi praznoval stoletnico! — Imeli smo tudi higiensko razstavo in filmsko predavanje za matere o vzgoji dojenčkov. Ob koncu razstave je delila zaščitna sestra revnejšim materam perilo za otroke. Tudi predavanje o sadjarstvu smo imeli. Predaval je delegat Prizada g. inž. Rozman iz Maribora.

Pohorje

Sv. Anton na Pohorju. Nad eno leto smo bili brez dušnega pastirja, zato smo se novega gospoda res iz srca razveselili in prosimo Boga, naj ga ohrani v zdravju in zadovoljstvu med nami dolgo vrsto let! — Slišimo, da ima les spet ceno, toda naše žage mirujejo, ker ni vode. Menda res ne smemo imeti dinarja v žepu!

Dravsko polje

Sv. Marjeta niže Ptuj. Naš sedanji župan g. Muhič Ivan je bil odlikovan za delo na prosvetnem polju z redom sv. Save IV. stopnje. Naše iskrene častitke z željo, da bi g. Muhič to odlikovanje dolgo nosil zdrav in zadovoljen! Tako je g. Muhič v kratkem prejel prav za prav dve precej vidni priznanji, red sv. Save in pa pred tedni čast kot novo izvoljeni župni starešina ptujске gasilske župe. — Prej dolgo trajajoča izredno huda zima, sedaj pa hitro nastopiva pomlad je ljudi spravila v zadrego s kopico dela.

Delo na polju, v vinogradu, v gozdu itd. K temu pa še tarnanje o pomanjkanju krme za živino, delovnih moči, draginji pa še kos drugih neveselosti!

Slovenske gorice

Sv. Urban pri Ptuj. Dekliški krožek priredi v nedeljo, 21. aprila, v farnem domu materinsko proslavo. Na sporedu so deklamacije, petje, telovadba in mladenke vprizorijo igro »Za srečo«. Vabljeni vse matere in vsi ostali!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Tukaj se je vršil sestanek staršev glede ustanovitve društva »Šola in dom«, na katerem se je zbralo precej faranov. Na sestanku je bilo povedano, zakaj in kakšen pomen bi imelo to društvo, če se ustanovi pri nas. Po splošni razpravi so bili vsi prisotni za to, da se društvo »Šola in dom« pri nas mora ustanoviti, ker če bo društvo res društvo v dejanju, ne pa samo na papirju, bo veliko olajšano nam staršem in učiteljem pri delu za boljšo bodočnost naših otrok. Izvoljen je bil tudi pripravljalni odbor, kateri ima nalogo: organizirati vse starše in prijatelje otrok, da se društvo čimprej ustanovi. Ker je namen tega društva zbrati in združiti vse starše in prijatelje otrok, da sodelujejo pri vseh šolskih, učnih in vzgojnih vprašanjih ter se s skupnimi močmi borijo za boljšo bodočnost naših otrok, menda ne bo nikogar med nami, ki imamo otroke, da ne bi želel vedno svojemu otroku le samo dobro. Torej, očetje in matere ter prijatelji otrok! To je društvo, ki bo v prid naših otrok in nas staršev. Zato bomo pristopili vsi. Društvo je nepolitično in ima le človekoljuben cilj! Pomagajmo si sami in Bog nam bo pomagal!

Haloze

Sv. Barbara v Halozah. K naši notici »Regulacija potoka Bela« v prejšnji številki smo prejeli dodatno še sledeče: Podrobni načrt regulacije potoka Bela je odobren s skupnimi preračunanimi stroški v znesku 970.000 din. Prvi obrok iz odobrenega proračuna za pričetek del iznaša 50.000 din. Pomoč banovine je torej neprimerno večja, kot je to izhajalo iz prvega poročila. Revnejši farani bodo gotovo hvaležni g. banu, ki je dobri tako izdatni kredit, ker pridejo tako do zaslужka. Največje koristi pa bodo deležni mejaši, saj se bo vrednost z donosom ob potoku ležečih njiv in travnikov potrojila. Za dosego regulacije se je predvsem potrudil domači g. župnik Franc Grobljar in pa uprava banovinske trsnice in drevesnice, kjer se bo z regulacijo tudi

Botrice in botri!

Vabimo vas, da za svoje birmance že sedaj kupite primerne spominke. Najbolj nerodno je na dan birme se prerivati in na hitro kupovati. Oglejte si našo bogato izbiro molitvenikov, rožnih vencev, venčkov in drugih spominskih predmetov! Najugodnejše boste kupili te predmete v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila: Maribor: Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Trg kralja Petra 6 ter v Ptuj: Slovenski trg 7.

najprej pričelo. Vobče se opaža, da je banska uprava napredku Haloz zelo naklonjena.

Slovenska Krajina

Prekmurje. Mnogo naših delavcev, ki iz leta v leto odhajajo v tujino, je v skrbeh, če si letos zaradi zunanjepolitičnih dogodkov ne bodo mogli zaslužiti prepotrebnega denarja, brez katerega mnogi nikakor ne bi mogli živeti. Da ne bodo po nepotrebnem v strahu, jim povemo, da jih bo tudi letos šlo okrog 2500 v Nemčijo, okrog 3000 v Francijo, nekaj nad 2000 na naša veleposestva, nekaj pa jih bo zaposlenih pri gradbenem podjetju Slavec, ki ima letos na Lescah dalekosežne gradbene načrte. Tako je vsaj zatrjeval gospod, kateremu so te stvari poznane. — Tabor našega ljudstva v Soboti bo v nedeljo, 5. maja.

Sobota. Čeprav ima Prekmurje le okrog 100 tisoč prebivalcev, se je vendar v njem lani pokazilo za 7.500.000 din cigaret in tobaka. Mnogo več odpade na naš okraj, kar je popolnoma razumljivo, ker imamo več prebivalcev. — Zanimivo in občudovanja vredno je dejstvo, da zadnje čase neki nepoznani intrigantje stalno denuncirajo nekatere naše najdelavnejše in zavedne občane. Kdo se skriva pod to anonimno krinko, zaenkrat še ni znano, a upamo, da bomo kmalu zvedeli, kdo so ti »junaki«, ki bi radi spravljali zaslužne ljudi v zapore. — Banska uprava je naklonila našemu muzejskemu društvu podporo v znesku 5000 din, za kar se ji isto zahvaljuje. — Zadnje čase se je ponovno pojavila v večih krajih bolezen meningitis, ki je po naših krajih zahtevala že pet smrtnih žrtev.

Dankovci. Daleč naokrog je znano, da je Danko Ludovik že dalje časa zelo grdo ravnal s svojo materjo, ker mu ni hotela predati posestva. Ko se je nekoč iz jeze napil, se je tako daleč spozabil, da je hotel zažgati hišo, kar pa so sosedje pravočasno opazili in nesrečo preprečili. Zaradi vsega tega je bil Danko obsojen na dva meseca strogega zapora.

Sv. Sebeščan. V nedeljo smo obhajali topla prouška, ki je pa bila precej mrzla. Ker je bilo drugače lepo sončno vreme, je bilo pri nas zelo

eden izmed konjev med tem ogledal suknič, dati bi ne bila v njem kakšna posebna slaščica. Slaščico je žival našla, pa še kakšno! Našla je namreč listnico in se je z njeno vsebino temeljito posladkala. Pri tem je pokazala vendarle neko določeno izbirljivost. Kar je bilo bankovcev in čekov v listnici, je konj namreč požrl, ni se pa dotaknil cele vrste neplačanih računov, poziva davčne oblasti za poravnavo neke vsote in kar je podobnih stvari. Nasprotno je pojedel knjižico znamk, ki jo je kmet baš tisti dan kupil, in pa potrdilo, da je dal zlato uro v popravilo. Lahko si mislimo, da je bil kmet svojega izbirljivega konja zelo vesel!

Dežela stoletnikov. — Ena izmed najoddalje-

kovi postelji še za tem, ko so si podali roke. Bolnik je slednjič prelomil molk:

»Pa sedita malo!«

Nato je Bakan sedel; Smeh pa je nekaj popravljaj bolnikovo vzglavje.

»Da ti bo laže,« je dejal, ko mu je popravil.

Bolnik se mu je zahvalil in ga nekam hvaležno pogledal.

»Antolin,« je slednjič pričel Bakan, »prišla sva do tebe z neko prošnjo, ki ni ravno tako mala.«

»Zdaj prihajata k meni s prošnjo, ko sem pomoči sam najbolj potreben,« se je bolnik grenko nasmehnil.

»Vem,« je nadaljeval Bakan. »In prav zdaj, ko si potreben veliko več božje pomoči kot človeške, prihajava k tebi...«

Nekaj časa je vladal pekoč molk.

»Imej srce za Smehove! Ne daj jih še enkrat sodišču...«

Antolin je dvignil svoje kalne oči k osivelemu starcu, ki se še vedno ni odmaknil od njegovega vzglavja. Ni rekel niti besede. Toda v njegovih trudnih očeh se je zrcalilo kakor očitanje: Kaj me še zdaj ne pustiš pri miru? Še zdaj bi rad od mene pomoči...

»Antolin!« je govoril Bakan z nekim slovesnim glasom, v katerem se je zrcalila važnost misli, ki jo je nosil v srcu, in veličastnost občutja, ki ga je prevzelo. »Po-

misli, da smo si vendar ljudje bratje med seboj! Nekaj časa že utripiš; ako pa Smeha tožiš, mu s tem vzameš streho in kruh...«

Starcu, ki je stal ob vzglavju, so zdrsele preko губавih oči solze; padle so na bolnikovo vzglavje. Opazil pa jih ni nihče.

»Zidal sem,« je bolešno vzdihnil Antolin. »Denar ser. potreboval kakor še nikdar prej... Otrokom sem hotel postaviti dom — Zdaj pa ta bolezen...«

Vzdihnil je.

»Tudi Gospod je trpel za nas. Te dni se spominjamo njegovega trpljenja... Imel je usmiljeno srce...«

»Posodil sem denar naokrog. Imel sem srce za ljudi. Zdaj pa denarja krvavo potrebujem...«

»Samo nekaj časa počakaj, Antolin!« je prosil starrec ob vzglavju.

»To že dolgo slišim.«

»Sin dobi denar iz Nemčije. Vsak čas ga prejmemo... Antolin, ne dajaj me sodišču!«

»Ampak moji otroci — če jaz umrjem. Zdaj sem zadolžen ob gotovem denarju, ki sem ga razposodil. Moja žena ne privoli več na — na čakanje...«

»Antolin!« je povzel Bakan. »Spomni se: Gospod je vstal; danes bo vstajenje! Vstal je, potem, ko je bil usmiljen z nami...«

dosti ljudi. Ta dan je bil pri nas pri poroki brat našega g. župnika Bejek Anton, uradnik na borzi dela v Soboti, nevesta pa je bila gdna Flisar Marija iz Sobote. Poročil ju je naš g. župnik, za priči pa sta bila šef borze dela g. Kerec in g. Horvat Peter. Obilo sreče!

Borejci. Letošnja huda in dolgotrajna zima je zahtevala mnogo več kurjave kot druga leta, zato je mnogim delala precej preglavic. Da ne bi zmrzovali, so tudi v teh krajih bivajoči cigani preskrbeli za kurjavo po gozdovih naših, vančevških in rankovskih posestnikov, kjer so povzročili nad 25.000 din škode. Največ so trpela akacijeva in jesenova drevesa, ker so les poleg kurjave uporabljali tudi za izdelovanje raznih predmetov.

Gradišče. Pred dnevi so se v eni izmed naših gostiln spoprijeli junaki pretepev in je pri takem medsebojnem obračunavanju dobil hujše poškodbe posestniški sin Matija Štefanec iz Petanec. Radi poškodb so ga morali spraviti v soboško bolnišnico.

Filovci. Pretekli teden se je pri nas zgodil dogodek, kakršni so pri nas zelo redki. Skozi našo vas je namreč šel neki človek iz Dobrovnika in tega so nekateri vozniki iz neznanega razloga napadli ter mu z motikami zadali take poškodbe, da se je moral zateči v bolnišnico. Za svoje nelepo dejanje se bodo morali zagovarjati na sodišču.

Dravinjska dolina

Loče pri Poljčanah. Prosvetno društvo priredi v soboto, 20. aprila, ob osmih zvečer in v nedeljo nato po večernicah v šoli v Ločah materinsko proslavo s pestrim sporedom. Čisti dobiček je namenjen našima misijonarkama Šmidovi in Novakovi. Na svidenje!

Savinjska dolina

Šmartno ob Paki. Na cvetno in belo nedeljo je priredilo Prosvetno društvo igro »Pri kapelici«, ki je nadvse lepo uspela. Mladim igralcem za njihov trud našo zahvalo in priznanje! Le še večkrat se pokažite s tako lepimi prireditvami, za kar vam bomo prav hvaležni. — Vsem občanom se naznanja, da je odkril v naši lepi občini čisto »poseben okrasen vrt« neki visoko izobraženi človek, ali da ne bo zamere, človek z višješolsko izobrazbo. O tej njegovi učenosti prav dvomimo, morda ve zanjo samo on sam, ki je v svoji domišljiji odkril ta res »okrasni« vrt! Sicer pa, vsak človek ima svoj okus, kajne! Občani se vabite, da si »okrasni« vrt v obilnem številu ogledate, toda če boste prišli na svoj račun in če boste z »okrasnim« vrtom zadovoljni, to pa prav dvomimo!

Sv. Andraž pri Velenju. Od 28. aprila do dne 5. maja (križev teden) bo pri nas po 17 letih zopet sv. misijon. Vodila ga bosta misijonarja: g. Čontala iz Ljubljane in g. Demšar od sv. Jožefa pri Celju.

Šmarski kraji

Kostrivnica. Fantovski odsek je priredil dne 7. aprila pretresljivo narodno igro »Črna ženak«. Ker takrat niso mogli vsi k predstavi, se bo igra ponovila v nedeljo, 21. aprila. Pred in po pred-

stavi zapoje naš priznan moški zbor par narodnih pesmic. Dobček je namenjen za zgradbo prepotrebne prosvetne doma, zato pridite v obilnem številu!

Laški okraj

Laško. V nedeljo, 21. aprila, priredi Fantovski odsek po prvi sv. maši, to je ob 8.30, velenzanimivo predavanje o obrambi pred zračnimi napadi. Predavanje bo v dvorani A na šoli, predaval pa bo g. kapetan Toš iz Celja. Vsi se zavedamo resnosti sedanjih časov. G. kapetan nam bo v poljudnih besedah povedal vse, kar nam je treba vedeti, ako bi se nad nami zgrnili oblaki, česar nas Bog varuj! Pridite!

Sv. Marjeta pri Rimskih Toplicah. S 1. aprilom je banovinska cesta Radeče—Celje, ki pelje skozi naš kraj, prešla v državno upravo. Banska uprava, odnosno okrajni cestni odbor sta leta 1938. začela z delom preložitve ceste, in sicer od prostozračnega kopaljšča do šole. Cesta je namreč zelo ozka in ima za sedanji promet z avtomobili nekaj prav nevarnih ovinkov pri cerkvi,

na Ogečah pa tudi pri gostilni Stara pošta. Preložitve, ki se je začela izvrševati spomladi leta 1938., se je lansko leto ustavila. Ko se je zvedelo, da cesto prevzame država, je cestni odbor prenehal z delom in tako imamo sedaj novo cesto od prostozračnega kopaljšča do šole splanirano, napravljeni so propusti in mostovi, manjka pa tlak in posipanje. Kmetje, katerim se je zemlja odkupila, pa še niso dobili nič plačila, akoravno nimajo sedaj od zemlje nobenega haska. Nastala je bojazen, da se s preložitvijo in dograditvijo ceste v doglednem času ne bo nadaljevalo, ker nam je znano, da so državne ceste v Sloveniji marsikje slabo upravljane. Namesto da bi se razmere izboljšale, pa smo prišli z dežja pod kap. Smatramo za nujno potrebno, da poskrbi državna uprava, ki je cesto prevzela, predvsem za to, da se započeta dela obnovijo. Kaj bodo sicer mislili o nas tujci, ki nas posečajo, ako vidijo več let namesto preložene ceste blaten kolovoz. Potrebno pa je tudi, da dobijo kmetje za odstopljeni svet denar, ker so sami mali posestniki. To zahteva že ugled države!

Kmečka trgovina

Vprašanje prehrane revnih krajev

se je razmislilo na sestanku ravnateljstva za prehrano dne 10. aprila v Beogradu. Na sestanku so bili predstavniki Prizada, kmetijskih združenj in Kmetijskih zbornic. Večina prisotnih je obsojala sedanji način trgovanja s kmetijskimi pridelki ter zato delala odgovorne ne samo trgovce, temveč tudi Prizad. Sestanek se je končal z zahtevo, da ravnateljstvo za prehrano s pomočjo države, Prizada in združenj v predelih države, ki morajo živež kupovati, vzdržuje cene, ki odgovarjajo nakupni moči prebivalstva. V teh krajih se naj začne izvajati javna dela, posebno taka, ki so potrebna za varstvo države, da tako revno prebivalstvo pride do primernega zaslužka in s tem do možnosti nakupa potrebnega živeža.

Nam Slovencem politika dviganja cen pšenice v splošnem zelo škoduje. Isto je na Hrvaškem, saj je ravnatelj Zavoda za proučevanje kmečkega in narodnega gospodarstva dr. Rudolf Bičanič dognal, da znaša potreba banovine Hrvatske po hrani 23.000 vagonov, kar znači, da mora dva milijona Hrvatov živež kupovati. Dobček od visokih cen pšenice ima le Vojvodina, Slavonija in delno severni del Srbije. Ostali pretežni del države, kjer se prejemki niso dvignili, pa mora živež kupovati. Ko je lani postal Hrvat dr. Dragotin Toth ravnatelj Prizada, se je pričakovalo, da bo v tem oziru nastopilo izboljšanje. Toda reorganizacija Prizada je ostala samo na papirju (namesto Srba je prišel Hrvat), kar je najboljši dokaz v tem, da so se cene pšenice, ki so se prve tri mesece letošnjega leta gibale v višini nekaj čez 200 din za bačko in banatsko blago, dvignile v začetku aprila v Novem Sadu na 239 do 241 din stot in sploh ni upanja, da bi se ta cena znižala. Vzrok za tako visoko ceno pšenice upravi-

čujejo pridelovalci pšenice v Vojvodini s tem, da bo zaradi povodnji in letošnje hude zime pridelek pšenice dosti manjši kot lani in da iz istega vzroka tudi ni misliti, da bi bila pšenica cenejša. Položaj revnih krajev Slovenije in slovenskega delavstva sploh pa zahteva, da se na žitnem trgu naredi red, tako da bodo cene pšenice v skladu z zaslužkom, ki se, kakor rečeno, ni nič dvignil. Da so tudi Hrvatje primorani zastopati isto stališče kot Slovenci, pa kaže dejstvo, da mora dva milijona Hrvatov živež kupovati. Nujno je torej, da oblast cene žitu uredi tako, da bodo vsi naši državljani preskrbljeni z zadostnimi količinami žita, in to po primernih cenah, ki bodo odgovarjale njihovemu zaslužku!

Cena cementu naj se zniža!

Že dolgo je pri nas vprašanje pocenitve cementa na dnevnem redu. Naši politični voditelji se zavzemajo za to, da se cement, uporabljen pri gradnji kmečkih zgradb (gnojnične jame itd.) oprosti vsake trošarine, kajti tovarnarji cementa, združeni v kartelu, zastopajo mnenje, da je edino trošarina vzrok tako visoke cene cementa. Proti temu stališču tovarnarjev cementa je nastopila z dokazi inženirska zbornica v Beogradu, ki je ugotovila, da je v Jugoslaviji tovarniška cena cementa brez trošarine za 90% višja kot v Nemčiji, Češki, Belgiji, Franciji in Italiji in da torej ni edini vzrok tako visoke cene cementa le v trošarini. Inženirska zbornica v Beogradu poudarja, da je pravi vzrok visokih cen le v kartelu tovarnarjev cementa, katerih interes je, da grede ogromne vsote denarja v žep tujih kapitalistov, delničarjev tovarn cementa. Torej pri cementu ne igra glavne vloge le odprava trošarine (davkov), ampak v prvi vrsti zmanjšanje visokih dobičkov.

»Jaz bi že — ampak žena, žena —«

»Ti si gospodar, dokler si živ! Pomisli, sam praviš, da ne veš, če boš še dolgo. In vse to, kar storiš zdaj, bo v tvoje vstajenje...«

»Antolin!« je stežka premagoval jok Smeh. »Saj me poznaš kot poštenjaka. In zdaj ti dajem besedo, da ti povrnem dolg takoj, ko dobi sin denar.«

»Tvoj sin? Iz Nemčije?« je zaprl oči bolnik.

»Da. Iz Nemčije. Že morda prihodnji teden.«

»Ali pa veš, da ga dobi? Iz Nemčije — sedaj...«

»Delal je vse leto... Dobi!«

»Na tvojo besedo — se zanesem. Počakam.«

V sobo, ki je bila še malo prej kakor obtežena s svinčeno težo bolečine in nezaupanja, se je sedaj naselil nek sveto otožen mir. Dih nekega pričakovanja, vesele vznemsenosti se je prikradel k bolnikovi postelji.

Smeh in Bakan sta odšla.

Antolin pa je upiral svoje kalne oči v okno nasproti postelje. Tam je bilo nekaj rož. Šopek sončnega pramenja še je sipal nanje izza težke, motnobele zavese.

Zunaj je dehtela pomlad.

Bolnik se je nasmehnil: rože na oknu, zunaj pomlad. O, to vse je lepo! Toda v njegovi duši je vse nekaj večjega, lepšega. Nekaj je v njem vzkalilo, zacvelo je že.

S svojim srebrno drobnim zvenenjem se je bližalo in bližalo... Nato so zapeli zvonovi, ki so začeli pozvanjati. — Večer vstajenja je bil! Naslednjega dne pa bo jutro, samo belo jutro — — —

Tako je Antolin doživel svoje vstajenje. Slavil ga je s samim Gospodom.

Stari Smeh pa se ni nehal čuditi. Zraven pa je jokal. Torej bo Antolin vendarle počakal. Ne bo zahteval prodaje njegove domačije...

Čez teden dni po vuzemski nedelji so zabrnili zvonovi. Peli so Antolinu v slovo. Umril je spokojno, kakor bi zaspal.

Ko sta se Smeh in Bakan na pogrebu spogledala z očmi, polnimi pobožnega ganotja, sta oba imela v mislih samo to:

Antolin je doživel svoje vstajenje. Daj Bog, da ga tudi mi!

Preko krajine, ki je porajala novo življenje, so valovali glasovi zvonov in oznanjali slednjemu srcu, da se bliža dan vstajenja.

nejših dežel Rusije, Abkazija, se imenuje »dežela stoletnikov«. Leta 1935. je umrl tu neki mož z imenom Kapara Kmut, ki je štel 135 let. Takrat so poročali, da je umrl »najstarejši Abkazijec«. Nato se je oglašila takoj neka Adelajda Mažakva, ki je dokazala, da šteje 150 let. V oktobru 1937 je odposlala ukrajinska akademija znanosti v ozemlje Sukumi odpravo, ki je v desetih dneh odkrila nič manj nego 12 oseb v starosti od 107 do 135 let. Ti stari ljudje so bili še kaj živahni in so člane odprave sprejeli s priskrbeno gostoljubnostjo. Eden izmed starcev je splezal celo na neko drevo, da je svojim gostom lahko ponudil svežega sadja!

Sveto pismo je pre-stavljeno na 180 jezikov.

Cene lesa in drv

Na ljubljanskem blagovnem tržišču (blagovni porzi) se je les ponujal in povpraševal po sledečih cenah za kubični meter v dinarjih in v vagonovskih pošiljkah na železniški postaji v Sloveniji:

Smreka, jelka. Hlodi I., II. 240—310, brzozavni drogovi 190—220, merkantilni bordonali 295 do 355, filerji do 5/6 260—290, trami ostalih mer 260—320, konične škorete od 16 cm dalje 560 do 600, paralelne škorete od 16 cm dalje 630—700, podmerne škorete od 10—15 cm 595—665, konične deske-plohi od 16 cm dalje 485—545, paralelne deske-plohi od 16 cm dalje 550—600.

Bukev. Hlodi I., II. od 30 cm dalje 110—140, čisti hlodi za furnir od 40 cm dalje 250—290, naravne neobrobline deske-plohi 300—350, naravne ostrorobe deske-plohi I., II. 525—605, parjene neobrobline deske-plohi 425—475, parjene ostrorobe deske-plohi I., II. 590—700.

Hrast. Hlodi I., II. premera od 30 cm dalje 210—330, bordonali 800—900, deske-plohi boules 850—950, neobrobline deske-plohi I., II. 700 do 800, frizi I./II. širine 5, 6 in 7 cm 750—820, širine 8—12 cm 850—950.

Ostali les. Ostrorobe macesnove deske-plohi 1000—1050, neobrobline brestovi plohi 680 do 760, neobrobline javorjevi plohi 670—750, neobrobline jesenovih plohi 710—760, neobrobline lipovi plohi 610—660.

Drva. Bukova 15—18.50 din, hrastova 13 do 16.50 din 100 kg. — Trda drva Ljubljana 125 do 130 din, Slovenjgradec 75—100 din, Celje 140, Krško 70—90 din, Laško 70—80 din, Lendava 120 din, Dolenji Logatec 80—100 din, Kranj 115 do 125 din, Maribor 120 din, Novo mesto 70 din, Kočevje 70—90 din kubični meter.

Stanje in povpraševanje po lesu. Stanje za mehki les je čvrsto, za trdi les pa stalno. Povprašuje se po smrekovih in jelovih deskah, plohih in moralih v vseh običajnih debelinah. Dobava stalna. I./II. a hrastovi frizi v debelini 5, 6, 7, 8, 9, 10 cm v dolžinah od 25 do 95 cm in od 1 m dalje. Deske smreka-jelka v III. in IV. kakovosti 18/24 mm debeline, dolžine 4 m, širine od 16 cm naprej. Trami »uso Trieste«, pretežno 4/5 in 5/6 od 4 m dalje. Bukova drva za izvoz, lepo očiščena, vsaka količina.

Deželni pridelki

Žito. Času primerno sušena koruza 185—187, južnobanatska pšenica 232—235, gornjebačka pšenica 242—245, bački in sremski ječmen 205 do 210, bački, sremski in slavonski oves 190 do 192, bačka rž 192—195, slovenska ajda 170—175, prekmursko proso 245—250 din 100 kg.

Mlevski izdelki. Banatska pšenična moka Og 370—380, bačka pšenična moka Og 370—380, bačka pšenična št. 2 350—360, bačka pšenična št. 5 330—340, št. 6 310—320 din 100 kg. Debeli pšenični otrobi 165—170, drobni pšenični otrobi 155—160 din stot.

Fižol ribničan 500—550, prepeličar 550—600 din 100 kg.

Krompir oneida (kranjski) 175—180, rožnik pozni 175—180, rani 170—180, kresnik 175—180, industrijski (ela, voltman) 115—125 din 100 kg.

Seno prešano v bale: sladko 100—110, polsladko 95—105, kislo 80—90 din 100 kg.

Slama prešana v bale 65—75 din 100 kg.

Mast svinjska domača v zabojih po 25 kg netto 1850—1950 din 100 kg.

Staro železo, cunje in guma ima veljavo!

Odkar so se v Evropi začele resne priprave za vojno, so bile vse industrijske surovine zelo iskane. Od tega časa tudi cene starih industrijskih surovin beležijo nov dvig. To je bil primer tudi s starim železom. Od 7000 din za vagon je cena porasla na 18.000 in tudi 20.000 din. Cene litega železa so bile prvotno 10.000 vagon, a so poskočile na 22 do 25 tisoč din vagon. Ta cena se je sedaj ustalila. Za starim železom je nastalo tako povpraševanje, da ni skoraj kraja, v katerem bi se staro železo ne zbiralo (v Mariboru Sluga, Gustinčič po 1.50 din kg, pločevina nekaj manj, medenina 7—8 din kg). Dovoz starega železa v topilnice je že tako ogromen, da so topilnice v skrbeh, kam s tem železom, saj so naše domače topilnice v zadnjem času prejele okrog 5000 vagonov starega železa. Radi tega se že slišijo glasovi, da se staro železo ne bo več kupovalo v taki množini. Prav tako je pričakovati, da bo v kratkem uveljavljena uredba za zbiranje starega

železa. Vsak, kdor bo hotel zbirati staro železo, bo moral dobiti predhodno dovoljenje. Nadalje bodo određene najnižje cene za staro železo, katere bodo plačevala podjetja, ki bodo organizirala zbiranje starega železa. Tudi bodo določene cene, po katerih bo industrija kupovala staro železo. — Isto kot s starim železom je s cunjami, kajti naša tekstilna industrija zelo težko dobavlja surovine iz tujine. Stare cunje sedaj predstavljajo veliko vrednost. Računajo, da lahko letno pri nas zberejo par tisoč vagonov starih cunj. Cene starih cunj se sučejo od 2 do 15 din kilogram; odvisno je od tega, kakšne kakovosti so cunje. — Poleg železa in cunj se zbira tudi stara guma in dobro plačuje. Kilogram stare gume se plača 2—3 din. Tovarne, ki se bavijo z izdelovanjem gumijastih predmetov, danes zelo težko dobe kavčuk za izdelovanje gume, radi česar s hvaležnostjo sprejemajo vsako ponujeno količino stare gume.

Povpraševanje po starem, zavrženem materialu je torej zelo veliko, kajti stari material je za našo industrijo velikega pomena. Zbiranje starega materiala ne predstavlja samo lepega zaslužka za posameznika, ampak tudi zelo veliko korist za splošen narodni položaj.

Cene goveje živine po sejmih

Voli. Maribor poldebeli 5—6.50 din, plemenski 5.75—7 din, Ptuj 4—7 din, Celje I. 7—7.50 din, II. 6.50—7 din, III. 6—6.50 din, Slovenjgradec I. 7—8 din, II. 6 din, Laško I. 7.50 din, II. 6 din, III. 5.50 din, Krško I. 6—6.50 din, II. 5—6 din, Ljubljana I. 7—7.50 din, II. 6—6.50 din, III. 6, Kranj I. 8 din, II. 7 din, III. 6.25 din, Novo mesto I. 6.50 din, II. 5.50—6 din, III. 5 din kg žive teže.

Biki za klanje. Maribor 4.50—5.50 din, Lendava I. 6.25—6.50 din, II. 4.50—5.50 din kg žive teže.

Krave. Maribor debele za zakol 4.50—5.75 din, plemenske 4.25—5.25 din, klobasarice 3—4 din, molzne 4—6 din, breje 4—5 din, Ptuj 3—6 din, Celje I. 6 din, II. 5.50 din, III. 3.50—4 din, Lendava 3—4 din, Laško 5—6 din, Ljubljana I. 5.50 do 6 din, II. 4—5 din, Kranj I. 6 din, II. 5.75, III. 5.50 din, Novo mesto 4.50—5 din kg žive teže.

Telice. Maribor (mlada živina) 5—7 din, Ptuj 4—6.50 din, Celje I. 7—7.50 din, II. 6.50 din, III. 6 din, Lendava 5—6.50 din, Slovenjgradec 5—6 din, Laško I. 7.50 din, II. 6 din, III. 5.50, Krško 5—5.50 din, Ljubljana I. 7—7.50 din, II. 6 do 6.50 din, III. 6 din, Kranj I. 8 din, II. 7 din, III. 6.25 din kg žive teže.

Teleta. Maribor 5.50—6.50 din, Ptuj 5.75 din, Celje 7 din, Lendava 6 din, Slovenjgradec 6—7, Laško I. 7—8 din, II. 6 din, Krško 6—7 din, Ljubljana I. 8—9 din, II. 7—8 din, Kranj I. 8.50, II. 7.50 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov 110—120 din, 7—9 tednov 130—145 din, 3—4 mesece 210 do 240 din, 5—7 mesecev 310—370 din, 8—10 mesecev 470—540 din, eno leto stare 795—860 din komad; 1 kg žive teže 7—10 din. Ptuj 6—12 tednov stari prasci 70—150 din komad; Kranj 7—8 tednov stari pujski 175—300 din komad.

Pršutarji (proleki). Ptuj 8—9 din, Celje 9 do 10 din, Lendava 8 din, Slovenjgradec 8 din, Laško 10 din, Dol. Logatec 9—10 din, Ljubljana 9—9.50 din, Kranj 10.50—11.50 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Ptuj 9.50—10 din, Celje 10—11 din, Lendava 10—11 din, Laško 13 din, Krško 10 din, Dol. Logatec 10—12 din, Ljubljana domači 10—10.50 din, sremski 12—13 din, Kranj 12—13.50 din kg žive teže.

Sejmi

22. aprila svinjski: Središče; živinski in kramarski: Jurovski dol — 23. aprila svinjski: Ormož; tržni dan: Dolnja Lendava; živinski in konjski: Maribor — 24. aprila svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živinski in kramarski (Jurjev): Guštanj, Mozirje, Sv. Jurij na Zdoleh, Sv. Jurij pri Celju — 25. aprila tržni dan: Turnišče; živinski in kramarski (Markov): Beltinci, Dobova, Vučenica — 26. aprila svinjski: Maribor — 27. aprila svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje.

Mariborski trg

Meso. Salo 18 din, slanina 16 din, svinjsko meso 14—16 din, pljuča 7—8 din, jetra 10—14 din, reberca 14 din, ribe 18 din, zajec 15 din kg.

Mlečni izdelki. Mleko 2—2.50 din, smetana 10 do 12 din liter, surovo maslo 32—36 din, domači sir 10 din kg, jajce 0.60—1 din.

Kupujte samo
CROATIA BATERIJE
ker so najboljše, zato najcenejše!
CROATIA
tovarna baterij
JOSIP PASPA,
Zagreb, Koturaška 69.

Žito. Pšenica 2 din, rž 2 din, ječmen 1.75 din, koruza 1.50—2 din, oves 1.25 din, proso 2.25 din, ajda 1.50 din, proso pšeno 4—5 din, ajdovo pšeno 4—5 din, fižol 4—6 din liter.

Sadje. Jabolka 5—9 din, hruške 6—9 din, suhe slive 6—10 din, celi orehi 8—9 din, luščeni 24 do 28 din kg.

Perutnina. Kokoš 25—38 din, par piščancev 25 do 78 din, puran 60—65 din, raca 25 din, domači zajec 8—25 din, kozlič 60—95 din.

Krma. Sladko seno 170—175 din, kislo 160 din, pšenična slama 75 din 100 kg.

Zelenjad. Krompir 2—2.25 din, čebula 3—4 din, česen 8—10 din, kislo zelje 4 din, kislja repa 2 din, karfijola 10—12 din, hren 7—9 din, glav-nata solata 18—20 din, grah v stročju 16—18 din 1 kg; liter luščenega graha 20 din, glava zelja 0.50—6 din, ohrovta 0.50—5 din, zelene 0.50 do 3 din, solate 1—4 din, pora 0.25—1 din komad. Zelenjad v kupčkih 1 din.

Drobne gospodarske vesti

Izvoz vina v Nemčijo. Vinogradniki v Halozah se zelo zanimajo za napovedani izvoz vina v Nemčijo, kjer ga potrebuje vojaštvo v velikih množinah. Kakor se čuje, je zaenkrat dovoljen izvoz v vrednosti 22 milijonov dinarjev. Če se bo to vino v Nemčijo res prodalo, bo to za vinogradnike, zlasti v Halozah, velika olajšava.

120 vagonov vina in 80 vagonov žganja je pokupil Prizad v glavnih vinorodnih in sadjarskih okrajih Srbije in Hrvatske. Žganje je bilo odkupljeno predvsem na področju predvojne Srbije, kjer ga je bilo največ. V Sloveniji Prizad vina in žganja ni kupoval z izgovorom, da je naše vino in žganje predrago. Za Slovenijo pride nakup vina in žganja po Prizadu le toliko v dobro, ker ni več tolikšnega uvoza v Slovenijo z juga.

500 vagonov konzerviranih kož imajo v zalogi naši trgovci. Tako velike količine so se nabrale radi tega, ker je bil izvoz kož prepovedan radi zagotovitve zadostne količine kož za potrebe naše vojske. Te potrebe so sedaj zagotovljene, radi česar se bodo najbrž kože jele izvažati, saj tujina zelo povprašuje po njih. S tem se bo cena kož, ki je že začela padati, zopet dvignila.

Dinar v razmerju s tujim denarjem v aprilu. Razmerje s pribitkom je predpisano po finančnem ministru in znaša: Angleški funt 195 din, ameriški dolar 55 din, nemška marka 14.80 din, francoski frank 1.10 din, italijanska lira 2.28 din, madžarski pengö 8.70 din, turška lira 34 din, bolgarski lev 45 par, romunski lej 25 par, grška drahma 40 par, finska marka 86 par, češka kрона 1.50 din.

Gospodarska posvetovalnica

J. P., Rogatec. Če ste vino že pretočili, pa še kljub temu ni čisto, ga očistite z želatino in taninom. Na 1 hl vzamete okrog 15 g želatine, 12 g tanina in 5 g eponita, kar vse dobite v drogeriji, kjer si pustite tudi točno odtehtati. Odtehtano želatino kuhajte v vinu, ki ga boste čistili, do 60 stopinj Celzija. Po kuhanju jo ohladite na 20 stopinj, nakar jo vlijete v vrč vina in dobro mešajte. Med mešanjem dodajte eponit. Tanin pa dajte naravnost v sod. Zmešano želatino in eponit prav tako vlijete v sod, dobro premešajte z vinom, čez 14 dni pa vino odtočite iz čistila. Pripominjamo, da smo o tem načinu čiščenja vin obširno pisali v marčevi številki »Kmečkega delca« 1938. — V primeru, da imate rdeče vino, je pa bolje, da ga čistite z jajčnim beljakom. Na 100 litrov vina vzemite 2—4 popolnoma sveža kurja jajca, jih ubijete ter zelo previdno ločite beljak od rumenjaka, kajti rumenjak ne sme priti v vino. Beljak nato precedite skozi čisto domače platno ter mu dodajte nekoliko vina, nakar vse skupaj v škafu vina dobro zmešajte in to mešanico vlijete v sod. Nadaljni postopek je isti kot pri čiščenju vin z želatino.

Razgovori z našimi naročniki

Sosedove kokoši in žrebeta delajo škodo. B. H. Sosedove kokoši Vam stalno delajo škodo, pa se sosed radi tega nič ne zmeni, češ da je »to že priposestovano«. Tudi tuja žrebeta Vam delajo škodo po njivah in deteljišču in se njihovi lastniki prav tako nič ne zmenijo, češ da smejo žrebeta do dveh let prosto letati in da se ne more zahtevati odškodnine za škodo, ki jo povzročajo. — Izgovori Vaših sosedov so neutemeljeni. Kar se kokoši tiče, je sploh nemogoče priposestovati pravico, spuščati svoje kokoši na sosedovo zemljišče. Ako sosed vzlic Vaši prošnji ne bo preprečil nadaljnega zahajanja svojih kokoši na Vaše zemljišče ter povzročanja škode, bi ga smeli Vi tožiti na to, da nadaljnje zahajanje kokoši na Vaše zemljišče prepreči. V ostalem imate pravico s primerno silo tuje kokoši spoditi z Vašega zemljišča in — v kolikor Vam delajo škodo — zasebno zarubiti toliko kokoši, da zadostujejo za Vašo odškodnino. Ako se v osmih dneh po zarubitvi s sosedom ne poravnate glede povračila škode, ga morate v osmih dneh tožiti, kajti ako ga ne bi tožili ali se poravnali, bi morali zarubljene kokoši spet izpustiti. — Za žrebeta velja isto, namreč, da Vam ne smejo povzročati nikake škode, odnosno ne smejo zahajati na Vaš svet, ne glede na to, koliko so stara. Zato prepovejte lastnikom, da bi nadalje spuščali svoja žrebeta na Vaše zemljišče ter zahtevajte, da preprečijo, da bi Vam njihova žrebeta delala škodo; ako tega ne bodo hoteli storiti, jih boste morali pač tožiti. Vaše mnenje, da bi se dalo s tožbo radi motenja posesti kaj doseči, je napačno. Kar se tiče ocenitve škode, predlagajte izvedenca, ki se ne bavi s konjerejo. Ako s cenitvijo niste zadovoljni, predlagajte (prihodnjič) drugega cenilca.

Sprejem v vojnotehnični zavod. M. B. Sestavni del artilerijskega tehničnega zavoda so vojnobotne šole, ki se nahajajo v Kragujevcu, Kruševcu in Obiličevu. Po zadnjem razpisu je znašala za sprejem v te šole predpisana starost 12 do 15 let. Kar se šolske izobrazbe tiče, se je zahtevalo, da je gojenec dovršil s prav dobrim uspehom ljudsko šolo ali z dobrim uspehom en razred srednje ali višje ljudske šole. Pogoji so običajni. V šoli se lahko izučijo tudi mehaničarske obrti, vendar Vas opozarjamo, da si gojenec ni upravičen obrti sam izbirati. Pouk traja štiri leta. Trenutno se gojenci ne sprejemajo, zasledujte pa poročila v časopisju.

Konkurz za vojno-obrtno šolo. K. J. Odgovor na svoje vprašanje najdete v odgovoru pod »Sprejem v vojnotehnični zavod«. Kdaj bo objavljen prihodnji natečaj, ni znano. Obveščene pa bodo med drugim tudi občine in orožniške postaje.

800 din dolga, 2600 din odvetniških stroškov. C. J. Ako je tožba delj časa trajala, je možno, da znesejo pravdni stroški trikrat več nego iztoževani znesek. Ako Vam je plačilo tako visokih stroškov naloženo s pravomočno sodbo, glejte, da dolg čimprej poravnate, da Vam odvetnik s prisilnim izterjavanjem ne bo napravil še večjih stroškov. Ako Vam na prošnjo zlepega ne popusti, odnosno ne dovoli odloga, ga k temu ne morete prisiliti. Ako vodi odvetnik zoper Vas izvršbo v izterjavo glavnice in vseh stroškov in ako Vam ni izrecno dovolil odloga za celo terjatev, se bo prodaja zarubljenih predmetov izvršila, čeprav ste poravnali že vse stroške in polovico glavnice.

18 letnik bi rad v Francijo na delo. F. P. Za pojasnila se obrnite na pristojno borzo dela.

Dosega obrtnega dovoljenja. M. Z. V Vašem primeru boste potrebovali štiri obrtna dovolilla, in sicer posebej za trgovino z lesom, posebej za trgovino z živino, posebej za trgovino z vinom in posebej za trgovanje z deželnimi pridelki (v kolikor omenjate trgovino s sadjem, hmeljem in drugimi pridelki). Predpogoj je, da ste bili zaposleni pet let v omenjenih trgovinah. Prijavitelj se morate najbližjemu združenju trgovcev, plačati tako zvano inkorporacijo in predložiti rojstni list, domovinski list in npravnstveno spravevalo. Združenje Vam bo oskrbelo od Zbornice za TOI v Ljubljani potrdilo po § 95. obrtnega zakona in s tem potrdilom napravite prošnjo na okrajno glavarstvo. Višina davkov, katere boste morali plačati od omenjenega trgovanja, bo odvisna od dohodkov, ki jih boste imeli. Posredovanje kakega poslanca Vam gotovo ne bo škodilo.

Uboga vdova ne dobi prisojene ji preživnine. A. P. Nek avtomobilist je povozil Vašega moža, ki je radi zadobljenih poškodb umrl. Avtomobilist je bil obsojen, da mora plačati Vam in otrokom mesečno preživnino. Vaš zastopnik je zarubil

bil terjatev 50.000 din, ki jo ima avtomobilist iz naslova nujnega deleža. Vi pa vzlic temu niste še ničesar dobili. — Ako avtomobilist sam nima toliko čuta, da bi izpolnjeval naloženo mu obvezo, ga ne morete k plačilu prisiliti drugače, kakor le z izvršbo. Ako avtomobilistu res pristoji terjatev 50.000 din, boste morali kot predkazna upnica tožiti avtomobilistovega dolžnika, da plača zarubljeno terjatev Vam namesto avtomobilistu. Avtomobilista ženete lahko tudi na razodetno prisego, kjer bo moral povedati, ali in kako premoženje ima. Ako je v službi, lahko zarubite del njegovih službenih prejemkov. Vaša stvar je, da se pač zanimate za premoženjske in pridobitne prilike avtomobilista. Vaš strah, da je Vaš zastopnik podkupljen, se nam ne zdi utemeljen. Izvršilne predloge lahko stavite tudi sama, ker Vam bo sodišče kot ubogi vdovi gotovo šlo na roko ter Vam dalo vsa potrebna pojasnila, odnosno navodila. Taks Vam pa ni treba plačati, ker Vam pritiče siromaška pravica.

Pomoč za nesrečno družino. P. S. Sporočite Vaš obupni gospodarski položaj ter vse nesreče, ki so Vas zadele, centrali Ljubljanske kreditne banke in Ljubljani ter jo prosite, naj bo tako uvidna ter radi svoje terjatve 7000 din ne žene Vašega posestava na dražbo, Vas in sedem otrok pa z domačije. Naj — ko imajo svojo terjatev vknjiženo — potrpijo še par let, da se razmere zboljšajo: in bodo morda starejši otroci pomagali plačati dolg. Ako je Kreditna banka vknjižena na drugem mestu, na prvem mestu pa morda kak drug denarni zavod, ki je bolj uviden in ki Vas ne bi gnal na dražbo, poskusite dobiti pri prvem zavodu še 7000 din posojila, da odplačate Kreditno banko. Banska uprava sicer podpira potom Karitativne zveze v Mariboru reveže, vendar zna-

ša postavka za vso banovino le 600.000 din, to se pravi, da pride na dva prebivalca 1 din, iz česar sledi, da na Vas žal pač ne more priti tak znesek, ki bi Vam nudil zadostno pomoč.

Viničarski vestnik

PRAVILNIK O OPRAVLJANJU VINIČARSKEGA IZPITA

Je dne 6. aprila 1940 izdal ban dr. Natlačen, in to na podlagi § 3 viničarskega reda z dne 13. julija 1939. Pravico delati viničarski izpit imajo osebe obojega spola, ki so stare najmanj 21 let in so bile najmanj tri leta zaposlene pri vinogradniških delih. Viničarski izpit je praktičen in teoretičen ter se opravlja pred komisijo, katero imenuje ban. Kdor hoče delati izpit, se mora prijaviti najkasneje do meseca decembra kr. banski upravi. Prijavi je treba predložiti krstni list in dokaze, da je bil prijavljenec najmanj tri leta zaposlen pri vinogradniških delih. Ob priliki izpitov, ki so razdeljeni v dva dela, mora kandidat opisati vsa važnejša opravila v vinogradu, kleti in sadovnjaku, kot opis sort in opravila pri kulturah, čiščenju in boleznih vin, zatiranju škodljivcev na sadnem drevju itd. Prvi del izpita se polaga v času od srede februarja do srede aprila, drugi del pa v mesecu maju. Prvi izpit je teoretičen in praktičen, drugi pa samo praktičen. Kdor izpita ne naredi, ga sme največ dvakrat ponavljati. Osebe, ki viničarski izpit naredi, dobijo naziv »viničarski pomočnik« in dobe potrdilo o opravljenem izpitu od kr. banske uprave. V letu 1940. se opravlja viničarski izpit tako, da se opravi teoretični in praktični izpit skupno v mesecu maju. Prijave se morajo predložiti kr. banski upravi najkasneje do 21. aprila 1940.

Naznanila

Tabor Kmečke zveze v Murski Soboti

Letos bo Kmečka zveza priredila svoj tabor na naši severni meji, v središču Slovenske krajine — v Murski Soboti v nedeljo, 5. maja.

Prekmurje, Slovenska krajina, je lep in rodovit kos slovenske zemlje. Tam živijo slovenski kmetje, ki se borijo z zemljo za skromno življenje. Trd je ta boj: zemlja ne more prehraniti vseh, ki na njej živijo, zato morajo mnogi od njih leto za letom čez poletje v tujino, iskat v sezonskem delu skorjo kruha zase in družino, ki jih čaka doma in sama obdeluje skromne njivice.

Vsi prekmurški ljudje, čeprav so mnogi od njih sezonski delavci in čeprav so zvečine ti že organizirani v »Zvezi poljedelskih delavcev«, so vendarle kmečki ljudje, so kri kmečke krvi, so naši kmečki sotrpini!

Zato je prav in potrebno, da kmečki tabor v Murski Soboti prireja Kmečka zveza skupno z Zvezo poljedelskih delavcev.

Zakaj prirejamo kmečki tabor v Murski Soboti?

Zato, da kmetje iz vseh delov Slovenije spoznamo naše slovensko Prekmurje, da spoznamo tudi naše prekmursko slovensko kmečko ljudstvo. Večina izmed nas namreč premalo pozna ta lepi del slovenske zemlje, ki je bil dolga stoletja politično popolnoma ločen od nas ostalih Slovencev, ki pa je kljub vsemu pritisku vendarle ohranil do dne osvoboditve slovenski narodni značaj in slovenski materni jezik. Vsa čast Slovenski krajini in vse priznanje prekmurskemu kmetu, ki je bil, enako kot drugod, edini stebel slovenstva, ki se ni nagnil kljub strašnemu pritisku.

Tabor pa prirejamo tudi zato, da prekmurški kmet in sezonski delavec začutita, da smo mi z njima, da se mi vsi zavedamo, da smo eno, eno v delu in borbi, eno v uspehih, da smo vsi slovenski kmetje, od Triglava in od Bele Krajine pa do Murske Sobotice, tovariši in bratje!

S tako manifestacijo bo pridobila tudi moč naše kmečke organizacije v javnosti. Zato je dolžnost vseh zavednih slovenskih kmečkih ljudi, da se kmečkega tabora v Murski Soboti udeležijo!

Res je datum za tabore nenavaden — vrši se namreč zgodaj, v nedeljo, 5. maja. Toda ta zgodnji datum je bil za naš tabor določen zato, ker

pozneje naši prekmurški sezonski delavci že odidejo v svet, mi pa bi radi, da bi vsi nesli s seboj lepe vtise in spomine z našega kmečkega tabora.

Spored tabora je naslednji:

Ob 6 budnica s fanfarami iz stolpa farne cerkve; ob 9 sv. maša v farni cerkvi v Soboti; ob 9.30 slavnostni sprevod s prapori in godbami po mestu na stadion SK Mure.

Ob 10.30 tabor, na katerem bodo govorili zastopniki Kmečke zveze in Zveze poljedelskih delavcev.

Ob 11.30 slavnostna predstava Dav. Petančičeve igre: »Slovenskega kmeta povest« (režija: prof. J. Potokar).

Za vstop k vsem prireditvam se bodo prodajali taborni znaki po 1 din.

Prosimo vse slovenske kmečke ljudi, da se kmečkega tabora dne 5. maja v Murski Soboti udeležijo v kar največjem številu!

Podrobnosti bomo še objavili.

Za udeležence tabora je dovoljena četrtinska voznina na železnici na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva.

Razstava vin v Svečini se vrši nepreklicno in ob vsakem vremenu v nedeljo, 5. maja. Svečana otvoritev razstave bo ob 10 dopoldne. Doslej je prijavljenih že okrog 120 vzorcev izbranih sortiranih vin. Cene so z ozirom na odlično kakovost vin razmeroma nizke. Vstopnina se ne bo pobirala, le kdor bo vino pokušal, si bo moral kupiti kupico in katalog, v katerem bodo imena vseh razstavljalcev vin in zemljevid. Za ugodno avtobusno zvezo z vsemi vlaki bo preskrbljeno, kakor tudi za zadostno število avtobusov, tako da se ni bati stiske. Za večje skupine in pa društva je bolje, da gredo skupaj z lastnim avtom.

Dva milostna kraja vabita na priljubljeno binokšno romanje, združeno s prijetnim izletom z ladjo po morju: Marija na Trsatu in Marija »Gospa zdravja« v Splitu. Trsatski romarji imajo izlet po morju na otok Rab, splitski pa na Hvar, otok »večne pomladi«. Posebni vlak, posebne ladje! Polovična voznina! Zanimivo potovanje, čudovita doživetja! Zahtevajte takoj brezplačna navodila! Naslov: »Po božjem svetlu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17—c.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Prosvetno društvo od Sv. Tomaža pri Ormožu privedi v nedeljo, 21. aprila, pri nas dve spevoigrji, in sicer »Zenili se bomo« in »Koroška roža ali Kraboški menih«. Vsi prijatelji vabljeni!

Državna razredna loterija

Žrebanje I. razreda 40. kola dne 12. aprila:

din 300.000.—: 48339
din 100.000.—: 32118
din 80.000.—: 31892
din 50.000.—: 99142
din 30.000.—: 91007
din 25.000.—: 62388
din 10.000.—: 15304 40886 41156 59449
62465

din 5000.—:

3013 3826 27234 28029 30465 35783 71409
73826 77383 83158

din 3000.—:

2175 4673 11361 22344 32446 36388 37103
49717 56300 62472 70213 71265 71476 75154
76041 94785 97168 99430

din 1000.—:

10907 12550 19320 22131 24315 25732 29782
31647 27783 37124 39188 41496 44374 47758
48140 51644 56994 58761 59464 59749 60777
62648 69004 70675 70676 71683 72742 87252
88096 88959 (Brez jamstva)

Prihodnje žrebanje bo dne 10. maja 1940.

Pooblaščen glavna kolektura državne razredne loterije bančna poslovalnica 652

BEZJAK

Maribor, Gosposka 25

E. Deisinger:

Velik narodni in gospodarski pomen lipa

Mnogo poezije se suče okrog lipa, v pesmih jo opevamo kot slovensko narodno drevo, zato poveljčujmo slovenski prostor s tem domačim narodnim drevesom.

Zavita v zarjo slovanstva diha veličino, lepoto, krepi posameznikovo življenje ter življenje naroda s pomnežem zgodovine slovenskih rodov tja v vekove, uči nas spoznavati smeh in bol minulih pokolenj, njihovih šeg in zborovanj pod njeno krošnjo, z vonljivimi cvetovi in ličjem pa je prijateljica našemu življenju in zdravju. Lipov čaj je namreč vsakovrstno zdravilo zoper prehlad, kašelj in podobno; o njenem cvetju pa pravi pesem:

Oj beli cvet, prežlahтни cvet!
Devištva venec je deklet.
nedolžnejših in lepših rož
na zemlji celi ne doboš!

Še dandanes nosijo neveste k poroki na glavi deviški venec iz voščeni rož, ki predstavljajo lipovo popje in cvetje.

Zato bodi proslavljeno, ti edinstveno slovensko narodno drevo, kajti v senci lipa so snivali slovanski rodovi, v njeni krošnji so se pozibavali ptički, počoč lepšo pesem bodočim slovenskim pokolenjem, po njenem cvetju so brenčale čebelice, v njenem ličju pa so skriti čudoviti zdravilni lekovi!

Z izkušnjami in tradicijo stoletij obteženo slovensko drevo, v katero je vtakno milijon sanj slovenskih pokolenj, ne zavržimo, ampak ga včlenimo v našo narodno kulturno imovino kot sestavni del. Krasimo z njim naše poljske poti, ulice, dvorišča in vrtove, zasajajmo ga vsepovsod, kjer je krpica zemlje prosta!

Ne samo v narodnem, tudi v gospodarskem oziru zasluži lipa našo posebno pažnjo.

V lipovih semenih tiči veliko bogastvo. To bogastvo je olje, ki lahko tekmuje celo z olivnim oljem. Naše lipe cveto vsako leto zelo bogato in imajo vedno silno mnogo semen. Ta lipova semena vsebujejo veliko množino olja (do 58%) ter prekašajo v množini olja v semenih celo oreh, sončno rožo in olivno palmo. Lipovo olje je po kakovosti mnogo boljše od olivnega ter od laškega, ima svetlo čisto barvo, fin okus, je brez kake vonjave ali grenke primesi, ne postane nikoli žaltavo, dasi ga lahko pustimo poljubno dolgo časa v odprtih posodah na zraku. Nikdar ne spremeni svoje okusa in svoje sestave na zraku, ker spada med ona olja, ki nimajo do kisika nobene afinitete (sorodnosti).

Pridobivamo ga:

1. s stiskavanjem (prešanjem) kakor pri lanu, ali pa

2. iz zmletih semen po oddestiliranju s petrolejevim etrom.

S pridobivanjem namiznega olja iz lipovih semen bi si naš narod v gospodarskem oziru zelo opomogel, zacvetela bi lahko domača industrija za proizvodnjo namiznega lipovega olja, prihranili bi pa s tem tudi visoke izdatke za uvoženo olivno in laško (belo) olje.

«Slovenski gospodar» stane:

za vse leto 32 din, za pol leta 16 din, za četrt leta 9 din.

«Kmečka pomoč» r. z. z o. j. v Celju

Pod tem naslovom sem osnoval v Celju zadrugo, ki ima namen organizirati vsakojako kmečko pomoč, katero kmet brez organizacije ne zmora. Zaenkrat se bomo predvsem pečali z organiziranim izvozom živine, naslanjajoč se na Osrednjo kmetijsko zadrugo v Mariboru — v območju Celja. Tudi pri tem nas vodi zamisel posredovalne skupne prodaje za račun kmeta po odbitku stroškov in posredovalnine. Kmet sploh ne bo za določeno ceno naši zadrugi prodal, ampak le zaupal v prodajo po najboljši ceni. Ta način vnovčenja temelji na zaupanju kmeta v poštenje in zanesljivost vodstva zadruge. Kupnine namreč ne dobi takoj pri predaji živine, ampak šele, ko zadruga kasira denar.

Na isti način smo začeli tudi z organizirano prodajo raznovrstnega lesa, zaenkrat predvsem drv in okroglega ter stavbenega lesa. Zadruga organizira večjo količino kmečkega lesa za skupno prodajo in ga po najboljši ceni proda za račun kmetov, lesnih posestnikov. Ravno pri lesu nasledajo kmetje največkrat brezvestnim spekulantom, ki izrabljajo kmetovo neizvežbanost v kupčiji in mu dajo dostikrat za blago naravnost sramotno ceno, dostikrat ga pa še za tisto nesejo. To se dogaja posebno še v hribovskih krajih, kjer kmet le počasi dozna pravo ceno. Navadno tako ravno najbolj potreben kmet najmanj dobi za svoj les. Pri našem načinu kmet nam sploh ne bo prodal, ampak le zaupal v skupno najboljšo prodajo. Če bodo cene skočile do prodaje po zadrugi, bodo skočile v korist kmeta. Seveda bo pa tudi na račun kmeta šel morebitni padec, ki pa je za čas vojne pričakovali le v mali meri.

Organiziramo sedaj tudi skupni nakup poljedelskih strojev, plugov, mlatilnic, sadnih mlinov itd. En kmet takega stroja dostikrat ne zmora. S skupnim zadrugnim nakupom pa z lahkoto. Enemu kmetu se tudi ne splača v eno mlatilnico zabijati veliko denarja, ko jo rabi le par dni v letu sam.

To je pa le mogoče potom organizacije. Zato smo osnovali »Kmečko pomoč«, r. z. z o. j., v Celju.

Kmetje v območju Celja, pristopite! Pristopnina, ki se ne vrača, znaša 10 din. Delež do 6 oralov posestva 50 din, za vsakih nadaljnjih 6 oralov še 50 din, največ 200 din. Jamstvo le enkratno poleg deležev. Nevarnosti torej ni. V vsaki vasi lahko napravi nekaj zadrugnikov naš zadrugi odsek brez registracije pri sodišču in lahko takoj začne delati. Poslovni prostori se nahajajo v palači Ljubljanske kreditne banke, blizu kolodvora, v prvem nadstropju.

Na svidenje v zadrugi! Toliko za danes. V kratkem več o nadaljnjih nalogah.

Dr. Anton Ogrizek.

Žepne ure od din 35.—. Budilke od din 39.—

Ročne ure od din 70.—

J. Janko

urar in draguljar

Maribor, Jurčičeva ul. 8

Kupuje zlato po zvišani cen!

Schaffhausen, Longines, Doxa, Omega itd.

MALA OZNANILA

Centk malim oglasom.

Vsaka beseda v malem oglasu stane 1 din. (Preklici, Poslano, Izjave pa 2 din za besedo.) Davek se zaračunava posebej: do velikosti 20 cm² 1 din, do velikosti 50 cm² 2 din. — Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še 5 din. — Mali oglasi se morajo brezijemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamko za 2 din, sicer se ne odgovarja.

SLUŽBE:

Sprejme se v službo služkinja in šole prosta deklica. Gostilna Mihael Kovačič, Sv. Peter pri Mariboru. 631

Gospodinja ali boljša služkinja, katera razume vsa kmečka in hišna dela, poštena in zanesljiva, se sprejme h gospe na majhno posestvo. Plača 150—180 din. Eliza Mühleisen, Sv. Peter pri Mariboru. 632

Iščem močno deklo, ki zna dobro molsti. Plača 200 din. Nastop 1. maja. Pestevšek, Maribor, Mejna 40. 634

Družina, 2—3 osebe, za delo se sprejme. Pozneje lahko sprejmejo viničarijo. Maribor, Frankopanova 14. 635

Deklo, pošteno, starejšo, vajeno vseh kmečkih del, sprejme gostilna Jureš, Boreci, p. Križevci pri Ljutomeru. 650

Kuharico srednjih let, vajeno hišnih del in vrta, sprejemem. Ponudbe z navedbo dosedanjih služb na podružnico »Slovenca« Celje pod »Zanesljiva«. 651

Veščega opekarja na akordno delo za ročno izdelavo zidne opeke, 90.000—120.000 komadov, iščem. Plača po dogovoru. Ponudbe upravi pod »Zmožen 653«.

Pekovski vajenec se sprejme. Pekarna Karel Berlinger, Oplotnica, Slov. Konjice. 657

Služkinja za kmečka dela se sprejme. Naslov v upravi pod štev. 656.

Ofra, oženjen par, sprejme kmetijstvo Šichof, Rošpoh pri Mariboru. 648

POSESTVA

Lepo posestvo z gospodarskim poslopjem, 30 oralov, se proda. Lepi sadonosniki, njive, travniki, gozdovi so v dobrem stanju, 10 minut od banovinske ceste. Janez Grabušnik, Zg. Voličična 23, p. Sv. Lenart, Slov. gorice. 646

Na prodaj je mlin in žaga ter nekaj posestva v Prekopi pri Vranskem. Več se izve pri Hranilnici in posojilnici na Vranskem. 649

RAZNO:

Dva šivalna stroja, malo rabljena, eden pogrezljiv Singer, poceni prodam. Medved, Ptuj, Zg. Breg 30. 654

Proda se breja kobila ali zamenja s konjem. Kobila je srednjih let, dobra za vožnjo. Marija Hauc, Ceršak, Sv. Ilj, Slov. gorice. 655

Podpisani naznanjam, da imam v svoji trgovini rezan les, cement, apno, trboveljski premog po dnevni ceni na prodaj. Se priporoča Miha Brenčič, trgovec, Ptuj, Ormoška cesta 3. 647

Vse različne tiskovine

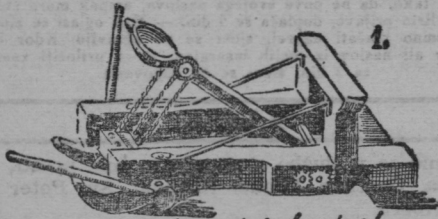
naročajte v

Tiskarni sv. Cirila — Maribor

Iz zgodovine topa

Živalim je dala narava različna sredstva v borbi za svoj obstoj. Živali imajo rogove, kremplje, strupene zobe, ostre sekače in slično kot svoje obrambno in napadalno orožje. Edino človeku je primanjkovalo bojnih in obrambnih sredstev. Zato ni nič čudnega, če je bilo prvo človeško napadalno in obrambno orožje bat, nož, puščica z lokom in sulica. Ko je človek uvidel, da se tudi s takimi orožji ne more uspešno braniti in preiti v napad, si je izmislil strašnejša orožja.

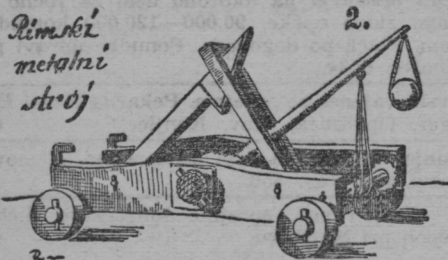
Tako je človek znašel sčasoma v starem veku prvo strašno orožje, metalni stroj, nadomestilo današnjega topa. Prvi, ki so uporabljali take stroje, so bili Feničani. V večji

Srednjeveški metalni stroj

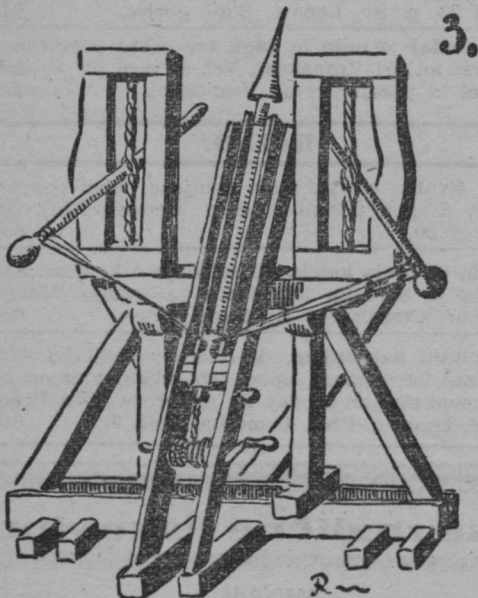
množini so jih šele uporabljali stari Grki v macedonskih vojnah, ki so jih nalagali na vozove radi lažjega prenosa. Tehnični princip, ki je bil merodajen pri sestavi metalnih strojev, je bil ta, da so vrvi, lase, žile ali pasove živalskih kož žpiralno navijali in tako povzročali pod velikim pritiskom njih skrajšavo. Napenjalne žile so se siloma navijale, ki so nato sproščene vrgle izstrelek daleč od metalnega stroja. Nekateri metalni stroji so imeli za ležišče izstrelkov žlicam podobne vzvode, zabožke ali kožnate mošnje.

Poleg enoramnih metalnih strojev, ki so v glavnem izstreljevali le kamenje, so Grki uporabljali tudi dvoramne, za izstreljevanje sulic. Navijali so žile, nato sprožili petelina in sulica je odletela iz žleba do 500 metrov daleč.

Rimski metalni stroj

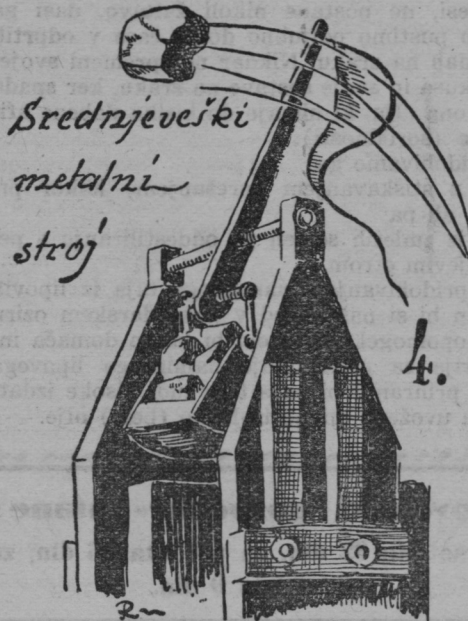
Od Grkov so pobrali Rimljani metalno strelno pripravo in jo deloma izpopolnili. Poleg te so izumili tudi lokostrelno napravo. H koncu cesarske dobe so bile vse te strelne naprave še na kolesih in jih je vojaštvo vozilo

Rimski katapult

s seboj na bojno polje. Z njimi so streljali 2—6 kg težke kamne do 800 metrov daleč. Za izstreljevanje do 1.50 m dolgih sulic so uporabljali posebne priprave, imenovane katapulte. Njih domet je bil 1000 metrov.

Tudi v srednjem veku so še vitezi uporabljali metalne stroje, lokostrelske naprave in

Srednjeveški metalni stroj

katapulte za napad in obrambo. Šele z iznajdbo smodnika je razvoj strelnih naprav doživel popoln preobrat. V začetku so rabili smodnik samo v vžigalne svrhe. Tako je bil v starem veku znan tako zvan grški ogenj, ki je bil v času bizantinskega cesarja važno bojno sredstvo za zažiganje sovražnih ladij. Ker je država zapovedala tajnost glede sestave grškega ognja, ne poznamo danes njegove sestavine. Grški ogenj je letel z metalnih

Srednjeveška lokostrelna naprava z vžigalno puščico

strojev v gorečih posodah med sovražnika, ki ga je deloma opeknel, deloma pa razgnal. Tudi vžigalne puščice so izstreljevali že v starih časih.

(Konec prihodnjic)

SMEJTE SE!

Posebna sreča

Poročnik (ko se je vrnil z dopusta) slugi: »Janez, kaj je novega? Ali se je kaj zgodilo za časa moje odsotnosti?«

Janez: »Požar smo imeli, gospod poročnik.«

Poročnik: »Požar? Pa ne v mojem stanovanju?«

Janez: »Ravno v vašem stanovanju. To je bila sreča, da sem bil ravno takrat v sobi. Veste, pri pospravljanju sem s svečo prišel preblizu zavese. Ta se je takoj vnela in zgorela. Sreča, da sem bil takoj poleg, če ne bi se lahko zgodila velika nesreča.«

Vseeno!

Tonček je med obedom z rokami jedel. Mati ga je jezno pogledala in mu rekla: »Tonček, kako moreš jesti z rokami, zamazal si jih boš!«

Tonček se je zasmejal in veselo odgovoril: »Mama, ne jezi se! Roke so bile že pred obedom zamazane!«

V šoli

Učitelj: »Pepček, kako veš, da je zemlja okrogla?«

Pepček: »To ste nam prejšnjo uro sami rekli.«

Na policiji

»Zakaj ste prišli?«

»Dva stražnika sta me privlekla.«

»V pijanosti?«

»Da, oba sta bila pijana.«

»Izberite, ali imate rajši 50 din globe ali tri dni zapora?«

»Rajši bom vzel denar.«

Nagel odgovor

Učitelj: »Kaj bi najprej naredil, če bi zbolel in bi imel visoko vročino?«

Učenec: »V šolo ne bi prišel.«

*

UGANITE!

Kamor pride, tam je doma, naj bo na kraju, sredi sveta. (Zloč)

V brk si vojski dve stojita, za zmago ljuto se borita — brez prelivanja krvi. (šah)

Le povejte mi: Kdo je? Drugi jočejo — on poje. (Pravoslavni duhovnik pri bogob.)

Kako rečemo pravilno: 7×18 je 136 ali 7×18 so 136? (Oboje je napakno, kajti $7 \times 18 = 126$.)

*

KAKŠNO STAROST DOČAKAJO?

Bukev: 300—350 let

Lipa: 500—600 let

*

IGRAJTE SE!

Leti — leti

Igralci sedijo po turško v krogu in roke držijo na kolenih. Voditelj igre reče:

»Leti, leti vrabec!« (Ali kak drug ptič.)

Pri tem dvigne roke. Tudi ostali jih morajo dvigniti. Kdor tega ne stori, mora dati zalog.

Voditelj spet reče:

»Leti, leti koza!« (Miza, hiša, konj itd. itd.)

Spet dvigne roke, da bi zavedel igralce. Kdor jih dvigne, zgreši (ker koza ne leti) in da zalog.

*

POIŠČITE!

Gasilci so pripravljani, a poveljnika ni. Kje je?

MOSTIN

Mostna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poština povzete, 15 din.

JABLIN

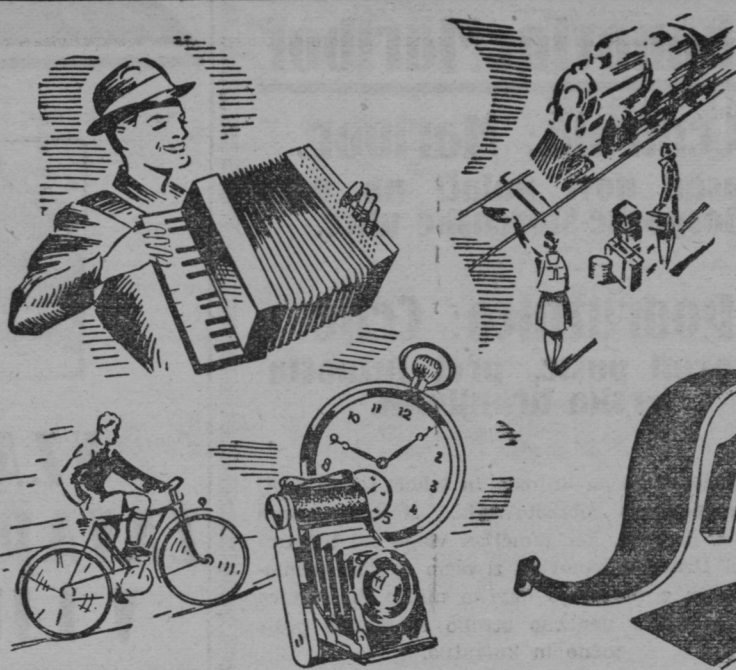
za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, s poštino 26 din.

Drogerija KANC,
Maribor,
Slovenska ulica

Zaloga v Celju:
Trg. Loibner,
Kralja Petra cesta 17
Zaloga v Ptuj:
Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

OGLASI

v „Slov. gospodarju“
imajo
najboljši uspeh!

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

CENIK ZASTONJ!

NAJVEČJA DOMAČA
TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternceki
CELJE 24

URE, HARMONIKE,
KOLESA, TORBICE, FOTO APARATI, KOVČEGI, NAHRBTNIKI, PORCELAN, STEKLO

MALA OZNANILA**SLUŽBE:**

Sprejem vinarja, majerja ali ofra, ki se razume v gorica. Zaželjene tri do štiri delovne moči, pridne in poštene. Dobro mesto. 622

Majerja, 4-5 delovne moči, potrebujem takoj. Vprašati pri: Lubienski Stane, Jareninski dol, Jarenina. 623

Pekovskega vajenca z vso oskrbo sprejemem takoj v učno dobo na tri leta. Starši morajo jamčiti zanj. Žuman Ivan, parna pekarna, Slovenska Bistrica. 618

Sprejem gospodinj, 30-40 let staro, za vsa hišna in zunanja dela. Ponudbe na upravo pod »Poštena 616«.

Marljivega oskrbnika z večjo družino (3-4 delovne moči) za posestvo iščem. Ponudbe s priporočilom župnika upravi pod »Tako 627«.

Vajenec se sprejme. Krojaštvo Vogrinc Franc, Poliče, p. Gornja Radgona. 630

Sprejme se pastir za čredo. Rače 132. 644

Dekla, ki zna opravljati vsa gospodinjstva dela, se išče. Plača po dogovoru. Šerc Pavel, Bezena, Ruše. 645

Ofra, dve delovni moči, sprejemem. Vagen 4, Jarenina. 638

Na majhno gospodarstvo iščem fanta ali deklico iznad 14 let, kmečkega dela vajen. M. Fras, Ribniško selo 7, Krčevina pri Mariboru. 640

Iščem majerja s tremi delavci. Potočnik, Maribor, Sp. Radvanje 24. 643

Zanesljivo in večjo dekle potrebujem za krave (3-4). Naslov v upravi. 581

Sprejme se v stalno službo vrtnar, kateri je več tudi čebelarstva. Samo resne ponudbe poslati na naslov: Teodor M. Živkovič i brat, trg., Prnjavor, šabac. 516

POSESTVA:

Prodajam posestvo z zemljiščem in poslopjem v Rušah. Adolf Kotnik, Kotlje. 617

Lepa kmetija v Hvaleticah, last zak. Matjašič, se bo prodala na sodni dražbi 24. aprila 1940 ob 8. uri pri okrajnem sodišču Ptuj, soba št. 7, za najnižji ponudek 22.028 din. Vadij znaša 4406 din. 620

Iščem kovačnico v najem na prometnem kraju. Kladnik Ivan, Predtrg 16, Radovljica. 642

Za birmo

venčke, pajčolane, rokavice, nogavice, majice, lepe srajčke za dečke ter moško in žensko perilo najceneje pri VIDA, Maribor, Koroška cesta 10.

OSKRBA

Vzamem na dosmrtno oskrbo staro žensko, katera ima 6000 din. Zemljič Jožef, Kamnica 6. 637

RAZNO:

2000 komadov sadnih dreves prodam po 2 din. Preložnik, Sv. Barbara, Slov. gorice. 639

Cepljeno trsje in korenjake prodaja Turin, Modrače, p. Studence pri Poljčanah. 362

Prodajam bencinski motor 4 ks. Ločičnik, Rošpoh 125, Maribor. 633

Nogavice (lastni izdelki, znižane cene), pletenine, perilo kombineže, volna, rute, odeje, koce, platno, obleke itd. Trgovina »Mara«, Oset, Koroška cesta 26 (poleg tržnice). 636

Štufe, kamgarne, volne, platno, pisano in belo, tiske, klobuke, perilo, nogavice in razno drugo manufakturno v veliki izbiri in nizkih cenah dobite samo v Tušakovski trgovini pri Sv. Antonu. Ne odlašajte in pohitite z nakupom! 629

Prodajam kobilu, dve leti staro. Gruber Ivan, Sv. Jakob v Slov. gorica. 628

»ABOZA«-obleke za birmance I. PREAC, Maribor, Glavni trg 13

Birmanske ure kupite dobro in poceni pri grajskem urarju v Mariboru. 615

Kolesa, kompletna, že po 670 din. Razprodaja. Prvovrstno kolo, okrašeno, rumeni obroči, žbice kromirane, povsem kompletno, s sesalko, torbico in orodjem, garancija dve leti, že za 875 din pri A. Cvetko, Polskava-Pragersko. Pošljemo tudi franko kupčeva postava po povzetju. 625

Prodajam kosilni stroj, angleški sistem Deering I, dobro ohranjen, še malo rabljen. Al. Toplak, Destinci, Sv. Urban pri Ptuj. 624

Macesen, rezan ali okrogel, kupim več vagonov. Naslov v upravi. 621

Cepljene trte, korenjake, ameriške ključke in sadno drevje razpošilja v prvovrstni kakovosti drevsena Gradišnik, Smarjeta pri Celju. 218

Kupim hrastove doge za sode in hrastove hlode. Plačam dobro. Ledinek Pavel, Maribor, Gozdna 6. 555

Krojaški stroj (Kniehebel) prodaj poceni Ussar, Maribor, Trubarjeva 9. 612

Cepljene trte, obvarovane od črvov (ogrcov), lepo razvite in dobro ukoreninjene nudi, dokler traja zaloga, I. trsničarska zadruga v Sloveniji, p. Juršinci pri Ptuj. Cenik zastonj! 114

KLOBUKE za birmance dobite že od 28 din naprej pri **BABOŠEK VLADKO**, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska c. 5.

Na stanovanje sprejem delavsko družino. Pilz, Pesnica. 604

MOSTIN za napravljanje izvrstne domače pijače. Steklenica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

Zložljiv šivalni stroj prodaj poceni Ussar, Trubarjeva 9. 613

Mošna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11. 490

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčje volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljšo: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

Halo! Pomlad! Leto! OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarov, dobro uporabni, pristno-barvni, brez napak! »Paket serija H« 15-18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 15-18 m za ženske obleke, dečke in predpasnike, deleni, kreton, druk, crepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštne prosto 150 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovico. »Paket serija Z« 3-3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč, in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 200.—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštne prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarjajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaloga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem **RAZPOŠILJALNICA KOSMOS, Maribor, Razlagova ulica 24/II.**

Hranilnica in posojilnica v Ribnici na Pohorju vabi na svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil dne 28. aprila 1940 ob 8.30 dopoldne v uradnih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Poročilo o izvršeni reviziji. 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1939. 4. Volitev načelstva in namestnikov. 5. Volitev nadzorstva in namestnikov. 6. Sprejem novih pravil. 7. Slučajnosti. Ako bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepen, se bo vršil pol ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepal brezpogojno. — Načelstvo. 619

Dobro blago

še po stari ceni dobite pri **TRPINU, MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 15. 574**

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor
v lastni novi palači na oglu
Gosposke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje
nasproti pošte, prej Južnošta-
jerska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

ZAVARUJE:

- POZAR
- VLOM
- STEKLO
- KASKO
- JAMSTVO
- NEZGODE
- ZVONOVE
- ŽIVLJENJE
- KARITAS

Vsak slovenski gospodar zavaruje sebe, svoje in svoje imetje le pri naši zavarovalnici.

Vi potrebujete

preden pa kupite, si oglejte veliko izbiro **OBLEK, KLOBUKOV, PERILA, NOGAVIC, PLAŠČEV** itd. v novi modni trgovini

„LAMA“

Maribor, Jurčičeva 4

Prost ogled! 423

Albumi, spominske knjige

v veliki izbiri in po ugodnih cenah
v Tiskarni sv. Cirila — Maribor, Ptuj

Za birmance

venčke, bele nogavice, rokavice, židane trakove, kombineže, čipke, vezenine v veliki izbiri kupite najugodnejše pri 524

»LUNA«, Maribor, Glavni trg, avtobusna postaja

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU.
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG!
MEINEL & HEROLD 21 MARIBOR 31-106

KLOBUKE

moške po din 42.—, 52.—, 72.—
otroške po din 30.—, 34.—, 42.—

O B L E K E

PERILO, ČEVLJE, NOGAVICE
itd. kupite najugodnejše pri 422

JAKOB LAH

MARIBOR — GLAVNI TRG 2

Kupujte pri naših inserentih!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

Gosposka ulica 23

v Mariboru

Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.—